

Kedves Gyerekek!

A Muskátli V. évfolyamának bekötött példánya a balogvolgy@citromail.hu e-mail címen megrendelhető vagy beszerezhető Nemesradnóton, a Lidike Pihenőházban, a Muskátli szellemi műhelyében.

2020. június - VI. évfolyam, 10. szám

Hónapvers

Vaskői Károly: Diktátum 1920

Díszfolyosón frakkos urak
szép bokrétán marakodnak.
Szégyentelen, álnok férgek
megaláznak egy hős népet,
azt, mely védte, mikor kellett,
tornyaikon a keresztet,
s amíg bírta, vitte tovább
a szabadság szent zászlaját ...
Hálaképpen sorskovácsok
rávasaltak új Mohácsot.

Díszfolyosón frakkos urak
szép bokrétán marakodnak.
Mint féktelen csürhe hordák:
nekiestek, darabolták.
Papírt írnak „bölcse” győztesek,
s büntett büntet egy nemzetet.
Népek közé ásva árkot,
veszni hagynak egy országot.
Bút, keservet szül a tettük,
elpirul az ég helyettük.

Pokolnak se kellő urak
unokái csalódottak.
Ősi tervből nem lett semmi,
nem sikerült hont temetni!

Igaz, hogy száz sebből vérzett,
mégis csonkán újjáéledt,
mert a magyar szívós fajta,
talál gyógyírt minden bajra.
Erős jellem: harcos, bátor,
helyét állja, legyen bárhol.

Okuljanak a „bölcse” urak:
(Legyen nyűg már a büntudat!)
Igen, e nép büszke, kegyes,
csak az égnek engedelmes.
Szülőföldjén, ha mostoha,
még akkor se tör meg soha.
Sorsát, magyar bárhol élje,
lélekben nagy nemzet része.
Dicső tettét világ lássa,
szálljon rá az Úr áldása!

Rimaszombat, 2020. június 4.

A vers itt a Muskátliban jelent meg először.

PÓSA ZOLTÁN:

Pünkösdi ének

Óh lélek, szent lélek
Híd ég és föld között
A törvények útja
Mennynek foglalatja
A Teremtő Atya
Ő vezérel haza

Jehova gyermeke
Édennek követe
Világ megváltója
Atyja hordozója

Óh Lélek, Szent Lélek
Híd ég és föld között
Miattad nem félek
Én földi üldözött
Isten szép leánya
Székelyföld virága
Balogvölgy szent ága
Jézus édesanyja
Babba Szűz Mária
Mentsetek meg minket
Szentek háromsága
És isteni anya
Világ királynéja
Sátán, Antikrisztus
És hamis próféta
Tolvaj, rablógyilkos,
Sunyi pederasztá
Gonosz triádjától
És mindenek előtt
Mentsetek meg minket
Gyarló önmagunktól

Pósa Zoltán:

NAGYMAGYARORSZÁG

örök sebtől
új stigmától
együtt vérzik
ezer tagod
minden csonkolt
eltaszított
testtájon
külön sajnó
hatfelé tört
szentelt földed
három törzsre
szakadt néped
zászlód tépett
tiéd vagyok
életemmel
halálommal
összeforrott
minden napod

Tóth Zoltán: Trianon árvái

Milyen hű, magyar árvának születni?
Szülőföldön az Anyai oltalmat minduntalan keresni?
Milyen érzés a megtagadó Édesanyára nézni?
és őt akkor is hűen a sírig szeretni!

Ezt tette velünk a gyűlöletből fakadó rontás,
a Trianon-i békétől szenvedjük az árváknak sorsát.
Kínozza a múlt és az idő sem gyógyítja e sebeket
feltépi a lelkünkben az igazságtalanságnak nem szűnő ereje.

Tűröm, és Hű maradok hozzád akkor is, szülőhazám,
háromszor megtagadva is vállamra veszem a keresztfád
Talán ezért érzi az árva kínjai közt igazán,
hogyan jelent kimondani, DRÁGA JÓ, SZÉP HAZÁM!

Tóth Zoltán: Don kanyari rém(v)ület

Hideg van és élesek a fények.
Érzem folyik a vérem, de még élek.
Körülöttem már várnak az Angyali lények,
de még egy kis időt kérek, kis időt kérek!

Pörög a film, a pillanatok ahogy élek,
jön a fény és többé nem félek.
Kiáltok várj, várj még időt kérek,
pedig a levegő fogy, de még élek.

Dördülnek a puskák, kaszál a halál,
vérben örömtáncot jár a Sátán.
Mammon kérdezz, elég már Apám?
Ezt tőlük kérdezd, tőlem mit vártál?

Nézek az égre a csillogó repesz fényre,
Istennek üvöltök végső lehelettel kérve.
Csak ennek legyen mindörökké vége!
S, már a fényben vetem magamat térdre.

Az ózdi megemlékezésen is Tóth Zoltán Révülés c. első verseskötetéből olvastak fel verset.

A Muskátliban megjelent a szerző közreadásában.

A versek elhangzottak a rimaszombati megemlékezésen is Szerekován János operaénekes és Foglár Gábor előadásában.

Tóth Zoltán: Üzenet az Anyaországhoz

Nekem, a hazaszeretet, hogy mit jelent?
Hogy magyar vagyok,
azért odaadnám mindenem.
Száz esztendő sem fogott ki a hitemen.
Mert nekünk helyt kell állni,
Itt az elcsatolt végeken.

A Felvidékről így hát ezt üzenném,
hogy az igaz hazaszeretet,
bizony csak a szívben él.
Mert a hazát, csak tiszta szívvel lehet szeretni.
A magyar, a legértékesebb kincseit bizony odarejti.
Kit a sors hazátlanságra ítél,
az kínjai közt fogja megérteni,
hogy a hazaszeretet mennyit ér.

Így őrizzük a magyar szót a Felvidéken.
Szívünkbe zárva ezt a legnagyobb értéket.
Áldás és átok is ez egyben!
Hazátlantul a szülőföldön, sokszor megvetve.
De nem cserélném semmiért ezt a keserű-édes érzést.
Amelyet a szívembe zárva érzek felvidéki magyarként.

Nehezebb itt a magyarnak sorsa,
de a szülőföld kötelez,
és minden nap intően a fülemben súgja,
hogy ott kell helytállni,
ahol domborul az őseidnek sírja.
És ha itt a szívünkbe rejtjük a hazaszeretetünk,
jöhet újabb száz esztendő,
el bizony nem veszünk.

Nagybalog, 2020.06.04.

A költő előadásában:

https://www.youtube.com/watch?v=uh1rWdYwto&feature=share&fbclid=IwAR0fZnTWm-sX6l_V01Rlwd0zLrvaqPBP9_04Ll9SOEyBx7ppQOPycxn6C5Y

Emlékezés

95 éve állították a nemesradnóti első világháborús emléktáblát

„Hol megnyugszik a szív Isten akaratán”

Írta: Pósa Homoly Erzső - 2020.06.15. – Felvidék.ma

Főhajtás a 95 évvel ezelőtt emelt hősi emléktábla előtt (Fotó: Pósa Homoly Erzső/Felvidék.ma)

Nemesradnóton 95 évvel ezelőtt, 1925. június 14-én avatták fel a református templomban az első világháborúban elesett hősök emléktábláját. Erről emlékezett meg a maroknyi gyülekezet a vasárnapi istentisztelet után.

Abban az időben **Pósa Lajos** református lelkész pontos lelkészi naplót, dokumentációt vezetett, ebből válik világossá, hogy 1917 novemberében Magyarország kulturális minisztériuma az esperességeken keresztül felszólítja a lelkészeket, hogy iskolai gyászünnepélyeken emlékezzenek meg az elhunyt hősokról. Ugyanitt kiderül az is, hogy Nemesradnóton 1917. november 5-én tartják a megemlékezést, s ekkor kezdik a gyűjtést a hősök táblájára.

„A falusi közösségnek, a gyászoló családoknak 1925-ben teljesül a vágya, amikor is a rimaszombati **Ferencz István és László** testvérpár által készített emléktábla felkerült a református templom falára” – mondja **Pósa Dénes** egyházközségi gondnok, aki helytörténeti kutatásba kezdett, hogy felgöngyölítse a táblaállítás történetét és a hősök kilétét.

(Fotó: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma)

Kilencvenöt év után az emléktábla vázájába **özv. Bodon Zoltánné Juhász Irénke** és **Pósa László** presbiterek helyezték el a gyülekezet török szegfűből készített, színpompás csokrát.

Sikerült fellelni egy korabeli sajtótermék, a miskolci *Magyar Jövő* 1925. június 24-i számát, ahol beszámolnak a táblaavatás eseményéről. Itt pontos leírás olvasható az emléktábla anyagáról, a motívumokról, az idézetekről. Felsorolják az esemény résztvevőit, a felszólalókat, a szereplők sorrendjét, az ünnepélyes felavatás részleteit. Kiemelik azt a drámai pillanatot, mikor az emléktábla elé öt hadiárva sorakozott fel.

Az első világháborúban elhunyt nemesradnóti hős katonák nevei (Fotó: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma)

Soós Károly: Hol pihen? (részlet)

*Én úgy képelem el:
templom közelében-
Ahol áhítat száll
mindenki szívébe,
Ahol szól a harang,
felhangzik az ének,
Naponként imára
járnak ifjak és vének.
Hol megnyugszik
a szív Isten akaratán,
Óh, én úgy képelem:
Ott pihen az apám!*

Az emléktábla 12 nevet tartalmaz: Bodon Gyula, Bodon Dénes, Bodon Zoltán, Bodon Géza, Bodon János, Lehotai Barna, Varga Lajos, Pósa Ferencz, Lukács Sándor, Sproho Árpád, Béres László és Lázók László nevét. A születési anyakönyvek fellapozását követően az öt árva pedig Bodon Ilona (sz. 1912), Bodon Terézia (sz. 1911), Bodon Erzsébet (sz. 1913), Bodon Julianna (sz. 1909) és Lukács Sándor (sz. 1910) lehetett.

Nt. Agócs Tímea nemesradnóti beszolgáló lelkész az 1925-ös esemény párhuzamaként elszavalta **Soós Károly** búcsi lelkész Hol pihen? című versét. Ugyanis az árvák egyike, Bodon Erzsike 95 évvel ezelőtt mondta el a későbbi komáromi esperes ezen sorait. A búcsi egyházközség gondnok, Vincze József és Csekes Ilona tanítónő, valamint Halász Gabriella községi referens segítségével sikerült a nemesradnóti egyházközségnek újra megszereznie a verset, s ezáltal is felidézni a szívszorító pillanatokat.

Pósa Dénes, a Nemesradnóti Református Egyházközség gondnoka (Fotó: Pósa Homoly Erzső/Felvidék.ma)

Pósa Dénes gondnok röviden ismertette az emléktáblán szereplő 12 honvéd katonai pályáját a mozgóasztól az utolsó napig. Érdekesként beszélt az akkori kulturális minisztérium rendeleteiről, melyek az iskolás gyermekeket érintették. Elmondta a hadicélokra elvitt harangok és orgonasípek leszerelését, elszállítását. Beszédje végén kiemelte a gyülekezet kitartását a nehéz időkben, a harangok pótlását, s az orgona kijavítását.

Kutatása kiterjed a további honvédekre is, akiknek névsora folyamatosan bővül. Már jó párat sikerült felkutatni, akik részt vettek a világháborúban, feljegyezték sérüléseiket, kitüntetéseiket, esetleges hadifogságukat.

A tanulmány a nemesradnóti Lidike Pihenőház gondozásában megjelenő **Muskátli** VI. évfolyamában kerül majd kiadásra, tisztelgésért a hősök emléke előtt.

Forrás: <https://felvidek.ma/2020/06/hol-megnyugszik-a-sziv-isten-akaratan/>

100 éve írták alá a trianoni békediktátumot

(Trianon 100 – 2020. június 4.)

Kedves örökgyermek!

A Muskátli júniusi száma politikától sem lesz mentes. Akik a mesék és a szép szó világában élünk, azok sem mehetünk el szó nélkül az országcsönkítés 100. évfordulója mellett, s van pár gondolat, amit jó, ha itt is megjegyzünk.

Áder János, Magyarország köztársasági elnöke június 4-én, a magyar országgyűlés emlékülésen mondott beszédet. Kijelentette, senki nem vitathatja el tőlünk a jogot, hogy azért dolgozzunk, hogy a nemzet lelki határai változatlanok maradjanak, ha már a nemzet földrajzi határai megváltoztak. Ugyanebben a beszédében kifejtette azt is, hogy Magyarország akkor sem élt a határmódosítás lehetőségével, amikor arra történelmi esélye lett volna.

Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnöke a trianoni emléknapi alkalmából június 6-án Sátoraljaújhelyen mondott beszédet. Kifejtette, a magyarság az emberi szív módjára hol összehúzódik, hol kitágul, de 1100 éve ott él, ahol a nagy államalapítók kijelölték a helyét, és méltósággal őrzi a Kárpát-medencét. Hozzáfűzte, voltak már rosszabb határai is Magyarországnak, mégis itt vagyunk.

Zuzana Čaputová, Szlovákia köztársasági elnöke a közösségi oldalán kétnyelvű bejegyzést tett közzé: *„A trianoni béke száz évvel ezelőtti aláírása új korszakot nyitott a szlovákok és magyarok együttélésében. És bár a történelmünket olykor eltérően értelmezzük, közös múltunk, élményeink, családi kapcsolataink, kulturális értékeink és közös eredményeink szoros köteléket alkotnak közöttünk. Közös erővel nagy dolgokat értünk el. 1989-ben együtt vívtuk ki a szabadságot, majd néhány évvel később egyesült erővel védjük a demokráciát. Közösén éltük meg Szlovákia megalakulását, csatlakozását az Európai Unióhoz, illetve NATO-taggá válását. A közelmúltban együtt harcoltunk az igazságért, a korrupció ellen, és ma együtt küzdünk a koronavírus okozta világjárvány ellen is. Mindaz, amit Szlovákia elért, a szlovákiai magyarok aktív részvétele nélkül nem sikerülhetett volna. Közös jövőnk érdekében fontos, hogy azt keressük, ami emberként és polgárként összeköt. Egyben tartjuk tiszteletben a nyelvi és kulturális különbözőségünket, hiszen azok kölcsönösen gazdagítanak bennünket.”*

Igor Matovič, Szlovákia miniszterelnöke a trianoni-fogadáson azt hangsúlyozta, hogy a szlovákok és a magyarok közösen építsék Szlovákiát. Június 4-én éjjel a közösségi oldalán nyilvánult meg, szlovákul, de magyarul köszönt, így: SZIA KEDVES BARÁTAIM

Majd így szólt a Szlovákiában élő magyarokhoz: *A szlovák politikusok 100 évig csendben maradtak a Trianoni Békeszerződés évfordulóján. Volt ak félelemből, mások ignorálták. Ezt gyengeségnek találtam, ezért úgy döntöttem, hogy kedden 100 jelentős szlovákiai magyar közösségi személyiséget hívok meg a pozsonyi várba. Kellemes találkozás volt „Nem mi írtuk a múltat, a jövőnk a kezünkben van” címmel, egyetlen céllal - kifejezzük tiszteletünket, hálánkat és megértésünket magyar nemzetiségű állampolgáraink felé. Fontosnak találtam egy ilyen jelentős nap előestéjén a kormány nevében, amelyet vezetek, kifejezni ezeknek az embereknek, hogy nem akarunk a múltból rosszakat dobálni a másikra. Fontosnak találtam, hogy jelezzem, hogy nem vagyunk ellenségek, hogy közeli testvérek vagyunk, még ha anyáink más-más nyelven is tanítottak meg beszélni.*

... és szerintem egész jól sikerült. Éreztem az örömet, ami a jelenlévők között jelen volt. Éreztem a reményt, ami a levegőben lógott. Valamiféle túlzást éreztem, hogy nem vártak ilyen gesztust... és nagyon örültem neki.

... az egész eseményt gondosan előkészített gesztus zavarta meg. Az MKP elnökségének meghívott tagjai úgy döntöttek, hogy visszaélnék az ünnepi meghívóval, hogy újra gerjesszék a nemzeti érzelmeket, amelyeknek én ott a végére pontot akartam tenni, de ők bemutatták nekem a „követeléseiket”. Teljesen abszurd.

Kedves barátaim, akiknek őszintén fontos a békés szlovák-magyar együttéléssel Szlovákiában - őszintén elnézést kérek minden rosszért, amit életükben tapasztaltak azzal kapcsolatban, hogy nem adták fel anyanyelvüket. Kérem ugyanakkor, hogy értsék meg azokat a szlovákokat is, akik ugyanezen okok miatt szenvedtek, különösen a 19. század második felében a Magyar Királyság alatt.

Nem mi írtuk a múltat, kezünkben a jövő. Lépünk tehát más időkbe együtt, egymás mellett, mindegyikünk az anyjának a nyelvén. Építsünk szép helyet Szlovákiából mindannyiunknak - szlovákok, magyarok, romák vagy ruszinok. Építsük együtt Szlovákiát, ahol mindannyian boldogan élhetünk.

Az Önök igor matoviča, ebben az időben, ennek a gyönyörű országnak, Szlovákiának a miniszterelnöke itt Európa szívében.

U.i. Nézzünk előre, mert a folyamatosan hátrafelé tekintésből csak feleslegesen fáj a nyakunk” – írta.

Mit kívánt az MKP pár politikusa a szlovák miniszterelnöktől Trianon 100. évfordulóján?

Közösségünk fennmaradásához és gyarapodásához elengedhetetlenül szükségesnek látjuk, hogy:

- a Szlovák Köztársaság Alkotmányának preambuluma államalkotó közösségként ismerje el a szlovákiai magyar nemzetrészt,
- biztosítva legyen a nemzeti jelképeink (himnusz, címer, nemzeti színek) szabad használata, mégpedig az élet minden területén,
- a magyar nyelv egyenrangú hivatali nyelv legyen a magyar nemzeti közösség által lakott régiókban, a közigazgatási elrendezés vegye figyelembe a létező természetes régiókat,
- a szlovák kormány támogassa a magyar katolikus közösség kérését önálló egyházmegye kialakítására,
- a kormány pótolja évtizedes mulasztását, biztosítsa a magyar közösség széles körű öngazgatását,
- a kollektív bűnösség a mai napig az ország jogrendjének szerves része, a múltat nem mi írtuk, a jövő a kezünkben van elvvel összhangban, törölni kell az erre vonatkozó dekrétumot és annak mai napig ható következményeit,
- a kormány biztosítsa a magyarok által lakott régiók gazdasági fejlődését, miután az elmúlt évszázadban ezen régiók gazdasági gyarapodása tört meg leginkább: az arányossági elv érvényesüljön a támogatáspolitikában,
- a magyar közösség arányosan részesüljön a kultúra, oktatás támogatásából, különös tekintettel az intézmények működésére és a közszolgálati médiumok műsoridejének arányosságára,
- a magyar közösség a magyar nemzethez való tartozás szimbolikus kifejezéseként felvehesse a magyar állampolgárságot, egyidejűleg őrizhesse meg szülőföldje, Szlovákia állampolgárságát.

A dokumentumot Öry Péter, Auxt Ferenc, Bárdos Gyula, Csáky Pál, Cziprusz Zoltán, Farkas Iván, Gergely Papp Adrianna, Furik Csaba, Menyhárt József és Viola Miklós írták alá.

„(···)A Szlovákiában élő magyar nemzeti közösség 1918 után akarata ellenére került új fennhatóság alá, s ugyanez ismétlődött meg a második világháború utáni rendezés alkalmával is. Józan ember mégis aligha feltételezheti, hogy az itt élő magyarok ne lennének a Szlovák Köztársaság lojális polgárai. Száz év elteltével, a Szlovákiában élő magyarság számarányában megfogyatkozva, de még mindig önszerveződésre képes közösségként követeli oktatási, kulturális és politikai jogainak biztosítását. (···) 1991 és 2011 között, szűk két évtized alatt, 110 ezer magyarral lett kevesebb Szlovákiában. Ha közösségünk fogyása ilyen ütemben folytatódik, néhány évtizeden belül eltűnhet a magyar szó Dél-Szlovákia városaiból és falvaiból, mint ahogy azt a szlovák politika néhány szereplője kimondva, kimondatlanul célként fogalmazta meg. Arra kérjük, fordítsuk meg a történelem kerekét, s együtt építsünk Szlovákiában egy olyan jogállamot, ahol nem lehet kérdéses a szabadság, az egyenlőség és az itt élő nemzetek testvérisége.” – írták a levélben, amit **A magyar nemzeti közösség MEMORANDUMA-nak** nevezték.

(Összegezte: Pósa Homoly Erzsó)

Magyar-szlovák hivatalos miniszterelnöki találkozó és sajtótájékoztató után Trianon kapcsán elhangzott vélemények, gondolatok

Orbán Viktor: Trianon igazságtalanság, nem sérelem

A június 2-i magyar-szlovák külügyminiszteri találkozó és a június 5-i koronavírus járvány elvonulását követő szlovák-magyar határnyitás után Igor Matovič szlovák miniszterelnök június 12-én tett hivatalos látogatást Magyarországon, Budapesten. A találkozók barátiak, jók a magyar-szlovák diplomáciai kapcsolatok, a politikusok azt hangoztatják Trianon kapcsán, hogy közös felelősségünk, hogy a történelem ne válasszon el minket, mégha nem is mindig köt össze egymással. Az elsődleges cél a közép-európai szövetségi politika megőrzése.

A június 12-i sajtótájékoztatón Orbán Viktor köszönetet mondott neki a felvidéki magyarok, a Szlovákiában élő magyar közösség számára küldött üzenetekért és gesztusokért, amelyek nem maradtak visszhangtalanok sem Budapesten, sem a Magyarországon élők szívében. „Ezek olyan gesztusok, amelyek alkalmasak arra, hogy barátságot alakuljon ki” – mondta Magyarország miniszterelnöke.

Orbán Viktor a TA3 újságírói kérdésére: *„És egy kérdés a magyar miniszterelnök úrnak: a szlovák média nagy figyelmet fordított az Ön június 6-i beszédére, amelyben Trianonról is beszélt. Tehát azt mondta, hogy a Nyugat valamilyen módon megerősökölte Európa ezer éves határait. Én megértem, hogy Magyarország Trianont, mint történelmi sérelmet látja, de a kérdés az, hogy mit akar Ön tenni azzal a történelmi sérelemmel?”* Kifejtette, hogy a találkozón ő nem hozta fel Trianont, s nem kezdeményezte a témát, azt gondolta, hogy a jövőről kell beszélni. Viszont értékelt a gesztusokat, amiket a szlovák miniszterelnök tett. (Mint ismert Igor Matovič miniszterelnök, Berényi József, az MKP volt elnöke, Nagyszombat megye alelnöke, mint tanácsadója segítségével baráti találkozóra hívott száz felvidéki magyar közéleti személyiséget a pozsonyi várba június 2-án, amikor is beszédet mondott, és a közös nevező fontosságát hangsúlyozta. Az a rendezvény nem volt sajtónyilvános, a felvidéki média képviselői vendégként lehettek jelen.)

„Trianonról lehetetlen, hogy ugyanazt gondoljuk, nem tudunk róla sokat beszélni, majd mindenki saját magában elrendezi. Lehetőleg úgy, hogy ne akadály legyen a jövőbeli együttműködésnek, hanem úgy, hogy annak ellenére, ami történt, mégis tudjunk együttműködni” – kezdte Orbán a válaszát a fenti kérdésre.

Véleménye szerint, a magyaroknak ma egy dolguk van, hogy együtt éljenek egy történelmi igazságtalansággal. „Ezt mi így gondoljuk Magyarországon. Elmagyarázhatják nekünk, hogy ez máshonnan nézve igazságos volt, s meg is értjük a szlovák álláspontot. De van erről egy magyar látás, s amikor mi beszélünk róla, akkor mi nem sérelemről beszélünk. Ez irreleváns. Az igazságtalanság az nem sérelem. Sérelem az, ha szemtelenkedünk egymással, vagy illemtelenek vagyunk, az sértő, de most történelemről beszélünk.

A magyaroknak nincsen sérelme Trianonnal kapcsolatban, hanem van egy nagyon világos történelmi tudata, ismerik a tényeket, s úgy látják, hogy a kapcsolatokat a szomszédainkkal úgy kell alakítani, hogy a száz évvel ezelőtti történetek, ne jelentsék az együttműködésünk akadályát.

Én elfogadtam azt a kezdet, amit a szlovák miniszterelnök nyújtott nekem, nemcsak az előbb, hanem szellemi, intellektuális és politikai értelemben is. Elfogadtam azt a mondatát, hogy múlt mögöttünk van, s a jövőt kell építenünk, s ezért előrefele nézzünk. A magyar felfogás szerint az a dolgunk, hogy társakat keressünk a jövő megnyeréséhez” – válaszolta újságírói kérdésre Orbán Viktor.

Elmondta, Szlovákia természetes, baráti társ lehet a magyarság megmaradásában. „Ennek az útját egyengetjük” – szögezte le.

Kifejtette, hogy a szlovák miniszterelnöknek is elmagyarázta, hogy a magyar, az egy sajátos teremtmény. Itt egyedül áll a világban. Szlávok, germánok, angolszászok, latinok és arabok mindig lesznek, annyian vannak. De hogy magyar lesz-e, ami nem indoeurópai nép, aminek a nyelvét nem beszéli senki, amelynek nincs kulturális rokonsága legfeljebb valahol benn Közép-Ázsiában, s hogy megmarad-e, az a nyelvének múlik és a kultúráján, ami erre a nyelvre épül.

„Azt mondtam a miniszterelnök úrnak, hogy ezt nehéz megérteni egy olyan hatalmas népcsoporthoz tartozónak, mint amilyenek a szlovákok. A magyaroknak nagyon fontos érzékenységük van a nyelvük iránt. A magyar népet nem a genetika konstruálja, hanem a nyelv és a kultúra. S nekünk ez a legfontosabb, s ezért azt kértem, hogy legyen jó miniszterelnöke a Szlovákiában élő magyaroknak. Ez pedig azon múlik, hogy ezt megérti-e, hogy a kultúrát, a nyelvet, azt nem szabad soha háttérbe szorítani, mert az a magyar számára fontosabb, mint az élete. Én ezt nem tekintem nacionalizmusnak, abban az értelemben, ahogyan ezt ma a világban használják. Ez egy megdönthetetlen erejű nemzeti identitás, ami egy sajátos történelmi tényből fakad: mi vagyunk az egyetlen megmaradt keletről nyugatra indult nép. Csak mi maradtunk meg abból a

világból. Egy valaha volt, hatalmas sztyeppe világa utolsó maradványai vagyunk, akik bejelentkeztek a túlélésre. Ezt menedzseljük. Ha ezt megértik a szomszédok, akkor értenek meg bennünket. S innen nézve már Trianon is másképpen néz ki, s nem akadály a jövőbeli együttműködésnek. Fogadjanak el bennünket, ahogy vagyunk” – magyarázta.

Kifejtette, hogy reméli, lesznek a jövőben olyan találkozók, ahol hasonlóképpen használhatnak történeti-filozófiai megközelítéseket, de mindig azzal a céllal, hogy előre tekintsenek, közös sikert és közös jövőt építsenek. Úgy véli, erre most jó esély van.

„A közös siker csak a ma élő magyarok és szlovákok emberi minőségén múlik, és szerintem jó okunk van arra, hogy optimisták legyünk” – szögezte le Orbán Viktor.

Igor Matovič: A szlovákiai magyarok a gazdasági élet egyfajta nagykövetei lehetnek

Igor Matovič reakciójában kifejtette, hogy a találkozáson Orbán Viktor valóban bepillantást engedett a magyar lélekbe.

„Szeretném itt minden magyarnak a világban megígérni és garantálni, hogy a Szlovák Köztársaság minden lehetséges eszközt megteremt ahhoz, illetve olyan háttérrel teremt Szlovákiában a magyar közösség számára, hogy félelem nélkül a nyelvével ápolhassa és megtarthassa a kultúráját, mert igen, ez az identitás alkotórésze” – mondta az új szlovák miniszterelnök, aki a koronavírus-járvány kellős közepén, márciusban vette át hivatalát.

Hozzátette, lehet, hogy paradoxon mindez, hogy ez akkor történik, amikor az elmúlt harminc év után elsősorban fordult elő, hogy a szlovákiai magyar közösségnek nincs politikai képviselője a szlovák parlamentben. „Mi az ő hangjukat is meg akarjuk szólaltatni. Ha politikailag nézem, akkor 150 képviselőből 53 tartozik a mi pártunkhoz (OLANO), s ebből 8 képviselő olyan, hogy vagy az anyjuk vagy apjuk, vagy mindkét szülejük magyar anyanyelvű volt. Mi azt akarjuk, hogy a magyar közösség emberei ne éljenek olyan félelemben, hogy nincs senki a parlamentben, aki védelmezni fogja a kultúrához, a nyelvhez való jogukat” – fejtette ki.

Elmondta, hogy mindez nem ellentétes a Szlovák Köztársaság érdekeivel. Ez az igazi hazafisság. „Én a hazafisságot úgy fogom fel, ha egy politikus, aki egy államot reprezentál, annak az az érdeke, hogy minden állampolgárt védelmezzen, tekintet nélkül arra, hogy az édesanyja milyen nyelven tanította, nevelte fel. Szívem mélyéből, meggyőződéssel vallom, hogy a szlovákiai magyar közösség számára olyan körülményeket kell teremteni, hogy otthon érezzék magukat” – szögezte le.

A szlovák kormányfő a sajtótájékoztatón többször is kiemelte: Trianon után száz évvel az az álláspontja, hogy a múltat nem ők írták, de a jövő a kezükben van. A történelmet megváltoztatni nem lehet – mondta Igor Matovič, hozzátéve: azért tárgyalt a magyar miniszterelnökkel, hogy előre tekintsenek. Megjegyezte, hogy a szlovák politikusok jellemzően ignorálták a történelmet, Trianont, azonban ezt nem tartja megfelelő megoldásnak.

Azt hangoztatta, hogy örül a „jó vízióknak”. Fejleszteni akarják a gazdasági, kulturális, emberi kapcsolatokat a két ország között. Barátokként érkeztek, és úgy is távoznak – jelentette ki.

Továbbá elmondta, hogy „a szlovákok és magyarok együtt éltek egy országon belül és ma két nyelven beszélő nemzetet alkotnak, tehát az igazságnak megfelelően, igazságosan kell kezelni, értelmezni a múltat”: „Nevezzük néven az igazságot és mondjuk ki, hogy mi, a Magyar Királyság, a régi történelmi Magyarország, Uhorsko részei voltunk” – szögezte le. Hozzáfűzte: „Úgy kell értékelni a múltat, hogy ne kizárólag a 19. század második felének emlékei merüljenek fel, amikor a szlovákok nem éppen jól érezték magukat az akkori Magyarország területén. Nevén kell nevezni a valóságot, hogy a szlovákok megértésük az összes magyarnak az érzelmeit, azt, hogy ami 100 éve történt, az számukra történelmi igazságtalanságot jelentett. Ugyanakkor el kell számolnunk a múlttal, hogy szembenézhessünk a történelemmel, s ezáltal már lépést tehetünk a jövő felé. A múltban mintha a szlovák politikusok szemellenzöt tettek volna fel, úgy tettek, mintha Trianon nem is létezett volna, vagy inkább nem beszéltek róla, azaz ignorálták a történelmet. Aki viszont nem vesz tudomást a történelmi tényekről, ki van téve annak, hogy a jövő történelmét újra át kell majd élnie” – fejtette Igor Matovič.

„Ezért én azt szeretném, hogy olyan országokként éljünk egymás mellett, melyek minden állampolgárukról gondoskodnak, tekintet nélkül arra, hogy édesanyjuk milyen nyelven tanította beszélni őket, s hogy egyenrangú, egyenértékű polgárai lehessenek országuknak” – mondta.

„A szlovákiai magyar közösség tagjai gazdagítják Szlovákiát a kultúrájuk révén” - vélekedett. „Ők ugyanis többletadjánként kaptak a sorstól: mindkét nyelvet tökéletesen beszélnek, sőt mivel a cseh nyelv szoros rokonságban áll a szlovákkal, ezért Csehországban is érvényesíteni tudják a tehetségüket. Ők a gazdasági élet egyfajta nagykövetei lehetnek és a visegrádi együttműködést is erősíthetik” - hangsúlyozta.

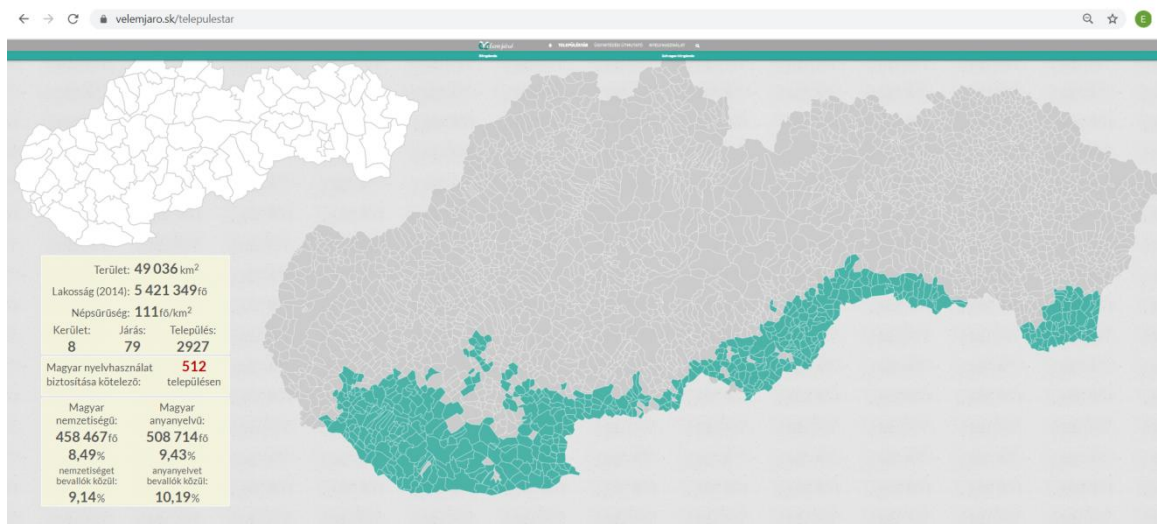

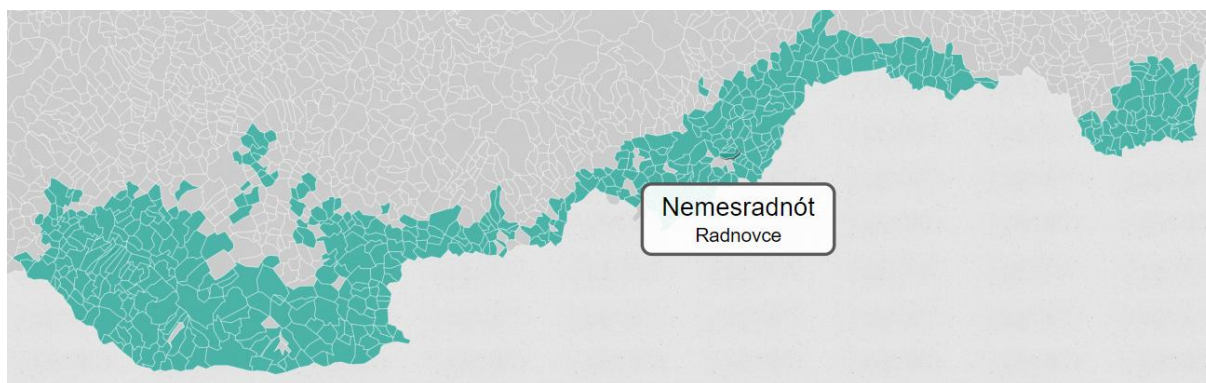
A magyar-szlovák csúcstalálkozót követően az MKP sajtóközleményben üdvözlte, hogy az **Orbán Viktor (j)** magyar miniszterelnök és **Igor Matovič (b)** szlovák kormányfő között folyt eszmecsere, illetve a két ország közötti kapcsolatok áttekintésében a felvidéki magyar nemzeti közösség helyzete kiemelt szerepet kapott. További örömdetes színfoltja volt a találkozásnak, hogy **Berényi József (középen)** is helyet kapott a szlovák miniszterelnök kíséretében.

Berényi József, az MKP volt elnöke, Nagyszombat Megye Önkormányzatának alelnöke a miniszterelnök kisebbségi kérdésekben illetékes tanácsadója lett. „Fontosnak tartom, hogy a kormányprogramban komoly célok vannak. A legfontosabb cél a kisebbségi törvény megalkotása, de benne van egy nemzeti kisebbségek ügyeit kezelő hivatal létrehozása is. Benne szerepel a kettős állampolgárság rendszerének a részleges liberalizációja. Tartalmazza azt is, miszerint megvizsgálják, lehetne-e Nagyszombat és Nyitra megyében a magyar nyelv is hivatalos. Bízom benne, hogy lesz módom ezeknek a témáknak a kidolgozásában és végrehajtásában részt vállalni. Meglátjuk, mit sikerül belőle kihozniunk” – nyilatkozta a Felvidék.ma-nak Berényi József.

(Lejegyezte: Pósa Homoly Erzsó)

Kedves Olvasóink!

Nemesradnóton, Pósa Dénes egyházközségi közreadásában, a száz évvel ezelőtti feljegyzés szerint, amikor is Pósa Lajos református lelkész 1920-ban bejegyezi, a következő szerepel: „1848-tól amikor a református hívek száma 847 volt 1919-ig 424 el fogyott a reformátusok száma, vagyis 71 év alatt lepadt 423- ra azaz: felére szálltak alá!!!” – írja a lelkész.

A további bejegyzés szerint a lélekszám a következőképpen alakult:

1818	762
1837	794
1848	847 (róm. kat. 40, ev. 3 összes létszám 890)

Református:

1891	576
1901	541
1910	494 (összlétszám 577)
1919 (a csehek által megejtett népszámlálás alk.)	423 (róm.kat 56, izr. 11. összlétszám 490)

A későbbi hivatalos népszámlálási adatok a következőképpen alakultak:

2001-ben 643 lakosából 546 magyar, 81 cigány és 11 szlovák.

2011-ben 825 lakosából 718 magyar, 52 cigány és 20 szlovák.

Napjainkban az összlétszám meghaladja a 900 lakost. Viszont ebben az időben a Nemesradnóti Református Egyházközség választási névjegyzékében hivatalosan mindössze 42 nevet tartalmaz + 12 református gyereket tartanak nyilván.

2021-ben újra népszámlálás lesz, mindezt ezért is érdemes felidézni

A Felvidéken a Trianon 100. évfordulója úgy érte a magyar közösséget, hogy a koronavírus-járvány megfékezésére hozott intézkedések teljesen leállították a közéletet. Viszont június 4-én a legtöbb helyen meg tudtak emlékezni az évfordulóról. A felvidéki magyar párt, a Magyar Közösség Pártja (MKP) ügyvezető elnökséggel működik és tisztújításra készül. A rendszerváltást követően először fordult elő, hogy nincs hivatalos képvisellete a felvidéki magyarságnak, a parlamentbe már a vegyes párt se került be. Szlovákiában megoldatlan kisebbségi problémák vannak. A magyar szavazatokért a szlovák pártok is ringbe szálltak. A jó marketingnek köszönhetően, mint látjuk, sikerrel. Ezt bizonyítja Szlovákia új államfőjének és miniszterelnökének megválasztása is ebben az időben, akikre nagyon sok szlovákiai magyar adta le a szavazatát. Állandó hatalmi harc, küzdelem folyik az etnikai politizálás megmaradásáért és érvényesítéséért. (HE)

Csemadok: a kisebbségi kérdést a nemzeti közösségek önrendelkezésének megadásával lehet megoldani

A Csemadok Országos Elnökségének Nyilatkozata

Írta: Sajtónyilatkozat - 2020.06.04.- Felvidék.ma

Éberhardon ülésezett a Csemadok elnöksége (Fotó: Görföl Jenő)

A Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség – Csemadok Országos Elnöksége június 1-jén Éberhardon megtartott ülésén az 1. világháborút lezáró békediktátum aláírásának 100. évfordulója kapcsán az alábbi nyilatkozatot fogadta el.

A békediktátum következményeként a Magyar Királyság elveszítette területének kétharmadát, magyar nemzetiségű lakosságának egyharmadát, ezzel a háborúban vesztes államok közül a legnagyobb kárt szenvedte el, anélkül, hogy ez az ország lett volna a háború kirobbantója.

A békediktátum igazságtalansága következtében kirobbant második világháború utáni jogfosztottság, lakosságcsere és kitelepítések, a kollektív bűnösség mai napig érvényben lévő elve tovább rontott az utódállamokban élő közösségek helyzetén, és az azóta eltelt időszakban ez a helyzet csak nagyon lassan javult.

A Csemadok megalakulása óta következetesen kiállt a Csehszlovákiában, majd a Szlovák Köztársaságban élő magyar nemzeti közösség nyelvi, kulturális, oktatási jogaiért, önazonosságának erősítéséért, a szülőföldön maradásáért. Ezt teszi ma is, amivel **hozzájárul a többségi nemzet és az itt élő számbeli nemzeti és nyelvi kisebbség békés egymás mellett éléséhez**. Az Európai Unióhoz való csatlakozás után joggal bízunk abban, hogy az unióba belépő államok jogi garanciákat adnak a területükön élő magyar nemzeti közösségek megmaradásához. Ez sajnos a mai napig nem történt meg. **Valljuk, hogy a kisebbségi kérdést a XXI. század Európájában emberi módon meg lehet oldani a nemzeti közösségek önrendelkezésének megadásával.**

Fejet hajtva azok előtt, akik életükkel, munkásságukkal megtartották a nemzetet és felelősséget érezve a jövő generációi iránt, kijelentjük: **minden embernek és közösségnek joga van nemzeti önazonosságának megőrzéséhez**, mert ez az egyetlen út, amely jövőnk, megmaradásunk érdekében elfogadható.

<https://felvidek.ma/2020/06/csemadok-a-kisebbségi-kerdest-a-nemzeti-kozossegek-onrendelkezesenek-megadasaval-lehet-megoldani/>

Az önrendelkezés megadása 2020-ban távolinak tűnik. Ugyanakkor az évforduló kapcsán civil kezdeményezések sora szabadon látott napvilágot, s gyarapodott a trianoni emlékművek száma. Zavargások nélkül, méltóképpen tudtak megemlékezni. A gömöri megemlékezéseink is felemelőek voltak, amelyből lehet tovább építkezni.

Ezek után ebben az időben nagy kegyelem és áldás, hogy Pósa Lajos szülőfalujában, Nemesradnóton is él még a magyar szó, s innen tudjuk szerkeszteni a Muskátli összeállításait. Pósa Dénes, a Nemesradnóti Református Egyházközség gondnoka megszólaltatta 16.32-kor a templom harangjait, s 20.20-kor itt is fellobbant összetartozásunk tüze. Istenben bízva tekintünk a jövőbe. *(HE)*

Pósa Homoly Erzsó: Lélekemelő megemlékezések Gömörben

Rimaszombatban a 4. sz. Hatvani István Cserkészcsapat és a Kerecsen Motoros Egyesület közösen tartott megemlékezést a köztemetőben, a Nagy Háború hőseinek közös sírjánál.

A Hősök keresztjének újraállítása

Trianon századik évfordulója alkalmából újrafaragtatták a már elkorhadt és kidőlt I. világháborús sírkeresztet. Ennek másolatát Nagyferenc Katalin rimaszombati képzőművész készítette, annyi különbséggel, hogy az eredeti mérete 19x18cm volt, azaz 1918, az új mérete 20x20, azaz 2020 lett.

A **rimaszombati köztemetőben** a műsor 16.32-kor harangszóval kezdődött, majd felvonulással behelyezték a régi helyére a keresztet. Elénekeltek a székely himnuszt, Foglár Gábor előadóművész Tóth Zoltán: Don kanyari rém(v)ület c. versét adta elő. Kerényi Éva történész ismertette az I. világháborúban elesett katonák emlékére állított kereszt történetét.

Hősök keresztje (Fotó: Turcsányi Gábor/facebook)

Szerekován János operaénekes Tóth Zoltán: Trianon árvái c. versét énekelte, amit videóklippen a Magyarország Háza is közzétett ezen alkalomból. E különleges premierrel emlékezett a budapesti Magyarország Háza a trianoni békediktátum aláírásának századik évfordulójára. Tóth Zoltán felvidéki költő Trianon árvái című versét Fülöp Csongor zenésítette meg. A klippben Szerekován János operaénekest Miczinger Ilona zongoraművész kíséri. Hangmérnök: Kiss Sándor. Drónfelvételek: Bunda Szabolcs (Kárpátalja), Iván Attila (Vajdaság), Mucha Oszkár (Erdély), Szaszák György (Felvidék), Szász István (Erdély). A filmet Mucha Oszkár készítette.

Az új, ezúttal már trianoni emlékhely avatásán Tóth Zoltán, a Kerecsen Motoros Egyesület elnöke mondott megemlékező beszédet. A kereszt megszentelését követően megkoszorúzták azt, s közösen elénekelték a Himnuszt.

A megemlékezés a városban folytatódott, a Fő téren, a Hősök emlékművénél és a református templom melletti centenáriumi emlékműnél, ahol szintén elhelyezték a megemlékezés koszorúit. A Baráti Körök és a Magyar Közösség Pártja nevében Juhász Péter megyei és város képviselő szolt a megemlékezőkhöz. Úgy ahogy az esti, **Alsópokorág** városrészben meggyújtott őrüznél is ő bátorította a jelenlévőket.

Rimaszombati megemlékezés (Fotó: Homoly Mária)

„Ne a fájdalom, s a belőle fakadó sérelmek, hanem az összetartozás érzése és a szeretet vegyék át a helyet a szívünkben, éljünk bárhol is a világban magyarként, egymásért, de nem mások ellenében, mindazonáltal egészséges büszkeséggel, kellő alázattal és hálával a szívünkben.

Az idő és az „Ég” valóban kegyes volt hozzánk a századik évfordulón. Hála érte, mert magáldott volt ez az emlékezés, mely új élet sarjadását hordozza magában. Felemelő érzés volt

Gombaszögön ott lenni az ereklés zászló tartó és a mai Szlovákia területén élő magyarság zászlajának felavatásánál, amint Alsópokorágyon a „Hóratetőn” a Rima-völgye felett nagy körben állva az összetartozásunk tüze máglyarakás körül egymást kézenfogva elcsendesedve hallgatni az áldást, s pontban 20:20-kor meggyújtani a tüzet másik 4000 helyszínnel együtt világszerte.

Összetartozunk! Bízom benne, hogy ez az évforduló a fordulatról szól majd, s a jó irányba. Elsősorban rajtunk múlik, hogy ez így lesz-e, s élünk-e a lehetőséggel” – írta közösségi oldalán Szabó Krisztián építész, az őrtűz főszervezője, az alsópokorágyi református gyülekezet gondnoka.

Harangzúgások és őrtűzek

Rimaszombat mellett a legtöbb gömői településen igyekeztek megszólaltatni a templomok harangjait 16.32-kor a trianoni békediktátum aláírásának 100. évfordulójára. Tudomásunk szerint 100 másodperces haranghúzással emlékeztek a Nagyőrcei járásban **Felsőrás, Szkáros, Felsőfalu, Alsófalu, Beje, Kisvisnyó, Otrokocs, Zsór, Oldalfalva, Lévárt** településeken, a Rimaszombati járásban **Ajnácskő, Balogfala, Feled, Jeszte, Gömörpéterfala, Vecseklő, Hubó, Uzapanyit, Balogújfalva, Nemesradnót, Hanva, Naprágy, Újbást, Rakottyás, Kálósa** falvakban.

Hanva (Fotó: Nagy Réka Eszter/facebook)

Gömörből is csatlakozott pár község ill. civil szervezet az Összetartozásunk tüze felhíváshoz. Regisztráltak a gyujtsukmeg.ma oldalra, s égtek a gyertyák vagy lobogtak a tüzek 20.20 perctől **Alsópokorágy** mellett **Gergelyfalán, Nagybalogon, Uzapanyiton, Bátkában, Zsípben, Nemesradnóton, Almágyban, Ajnácskőn, Gesztetén, Velkenyén, Méhiben, Runyán, Lévárton**. A Rozsnyói járásban többek közt **Lekenyén, Gömörhorkán, Jabloncán, Csoltón,**

Dernőn, Tornagörgőn, Rozsnyón és természetesen **Gombaszögön** is fellángolt a tűz. A gúnyhatárhoz közel, az egykor Gömörhöz tartozó **Putnokon** is fellobbant az összetartozásunk tüze, melynek melege idáig ért.

Szeretettel invitálunk minden kedves megemlékezőt
2020.06.04-én
Nagybalog-Torhegyre
20:20 perckor közös
eserkésztabortűzünkhöz
Lobbantsuk
együtt lángra az Összetartozás tüzét.

2020. június 4.
ÖSSZETARTOZÁSUNK TÜZE
gyujtsukmeg.ma

A rimaszombati tűz parazsa... (Szabó Zoltán/facebook)

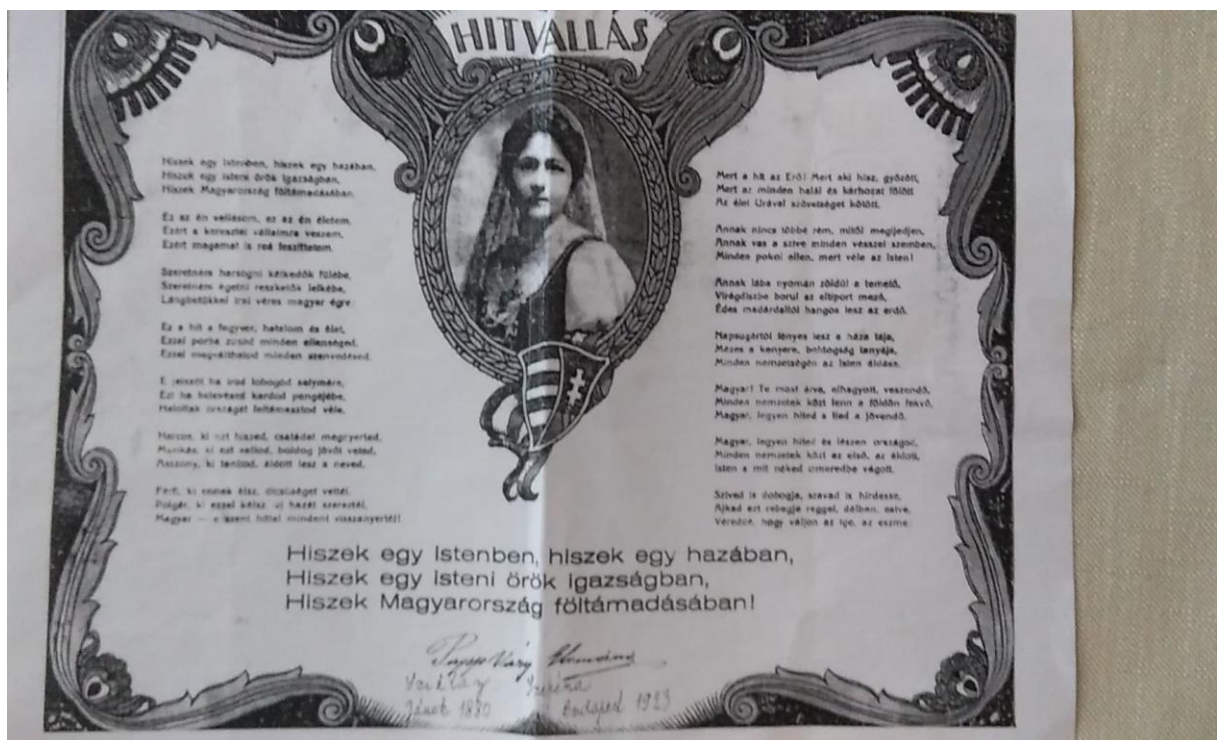
Külön emlékműsort is rendeztek pár helyen

Cered és Tajti között határmenti találkozóra gyűltek össze. Az átmenetileg lezárt határnál elénekelték többek közt a Himnuszt, a Magyarok világhimnuszát, a Székely himnuszt és több egyház éneket. Itt voltak a **vecseklői** és környékbeli magyarok is.

Almágyon a hősök emlékművénél koszorúztak. A megemlékezőkhöz Agócs Ildikó, a Csemadok helyi elnöke szól. Gyertyákból rakták ki a 100 számjegyet.

Ajnácskőn a Szent István szobor előtt kezdődött a megemlékezés, Miko Alexandra, a Csemadok helyi elnöke köszöntötte a résztvevőket, akik ezután a templomba vonultak az Egy Miatyánk a magyarokért misére. A Méhész-tetőn gyújtottak tüzet.

Nagybalogon a temetőben, a templomkert melletti hősök emlékművét koszorúzták meg. Itt a Csemadok helyi szervezete várta a megemlékezőket. Molnár Jolán vezetőségi tag elmondta *Papp Vári Eleménné sz. Sziklay Szeréna: HITVALLÁS* c. versét. Mint kifejtette, ez a vers közvetlen a trianoni döntés után született. Egy irodalmi pályázatra írta Szeréna, aki Jánokon született 1880-ban és Budapesten halt meg 1923-ban. Ezzel a verssel megnyerte a pályázatot. Már régebben őrizgették erre az alkalomra, amit Balázs sz. Poznán Mártától kaptak ajándékba. Este 20.20-kor a Torhegyen a cserkészek és kerecsenmotorosok gyújtottak tüzet.

Gömörpéterfalán az őrtűz meggyújtása előtt bemutatták azt a hatméteres faragott kettős keresztet, amely a község felett őrzi majd a magmaradásunk hitét. Ezen a gúnyhatár menti településen, amelyről Tózsér Árpád is megírta, hogy a világ közepe, épül a Felföldi Dali Iskola központja és működik a Palóc Kocsma. A szervezőkkel a szombati trianoni tragédiáról szóló filmvetítésen is találkozhattunk.

Péterfala, a világ közepe (Fotó: Kopecsni Gábor/facebook)

A Medvesalja Ifjúsági Csoport az online térben szervezett egy beszélgetést arról, hogy milyen hatással volt a békediktátum **Medvesalja** lakosságára és viszonyaira. A trianoni határon átívelő kapcsolatok Medvesalján című tanulmány szerzőjével, Bozó Andreával, a Nógrádi Múzeum munkatársával Vincze Gábor, a Medvesaljai Majális főszervezője beszélgetett.

A református egyház berkein belül emlékeztek többek közt **Hanván**, Tompa Mihály sírjánál, a templom előtt. Sajószentkirályon a Hit és haza kopjafájánál.

Tornalján a trianoni békediktátum 100. évfordulóján a Rákóczi Magyar Ház udvarán gyűltek össze. Emlékbeszédet Tamás Ákos tanár mondott.

Sok kedves perc, bátorító szó érkezett telefonon, a közösségi hálókon is az elszakított gömöri testvérekhez Magyarországról. Számos gömöri vonatkozású emlékkép villant fel innen-onnan. Nemcsak a gömöri embereknek lehetett kedves meglepetés az [M1 élő Híradójának esti kapcsolása](#), amikor is a magyarországi **Borsodszentgyörgyön** a serkei Kovács Magdaléna kapcsolódott be énekhangjával. A videóban 8.50 perctől látható az az őrtűz, amelyet hagyományőrzők gyújtottak itt.

Természetesen ettől sokkal több helyen volt összejövetel, elnézést kérek azoktól, akiket nem sikerült egy csokorba gyűjteni. Ugyanakkor a megemlékezések sora ezzel nem ért véget. Vasárnap a református istentiszteleteken is felidézük a száz évvel ezelőtti eseményeket, s Isten áldását kérik a gömöri magyarság megmaradására.

Forrás: <https://felvidek.ma/2020/06/lelekemelo-megemlekezések-gomorben/>

Virsinszky Tamás (Magyar7 tudósítója) felvételei a rimaszombati megemlékezésről

Valósmese

Az elmúlt öt évben először fordul elő, hogy Pósa Lajos verse nem kap helyet a Muskátliban. A trianoni tematikus számunkban ugyanis Pósa Lajostól nem tudunk idézni, s az általa szerkesztett Az Én Ujságom hasábjai is mind a világháború előtt születtek. Nagy költőnk nem élte meg a világgéget, így erről az időről nem tud szolgálni számunkra versekkel. Itt jó tudatosítani, hogy azok a vádak alaptalanok, amelyek Pósa Lajost állítólagos revíziós törekvései miatt mellőzték. 1914. július 9-én hunyt el, tehát nem élte meg azt a pusztítást, amiről ebben a számban megemlékeztünk, illetve amelynek az őseinket ért sebeit különböző civil megmozdulásokkal gyógyítani igyekszünk.

Trianon 100. évfordulója több lélekemelő akciónak adott teret. Igyekeztük összeszedni, s most elmeséljük ezeket a valósmeséket. Gombaszögön egy igazi csoda tárul elénk. A Sine Metu Pt. felhívására megmozdult a Felvidék. Földadományokat gyűjtöttek. Időkapszulát helyeztek el a felújított ereklyés zászlótartóba. A maradék földet az emlékfára szórták. S a gombaszögi pálos monostorrom környékén további látványosságokat terveznek.

A Rákóczi Szövetség is elhelyezett egy időkapszulát sok-sok üzenettel, melyet „Magyar vagyok...” kezdettel fogalmazhattunk meg. A magyar Nemzetpolitikai Államtitkárság „Milyen jó, hogy itt vagyunk” címmel hirdetett videó-pályázatot. A pályázatok mellett különböző felhívásokhoz csatlakoztak szervezeteink, így lobogtak házainkon a zászlók, zúgtak a harangok, égtek a tüzek. S jeleztük, itt vagyunk!
(HE)

Egy marék földet kértek a Gombaszögi Nyári Tábor szervezői a magyarlakta településektől

A Gombaszögi Nyári Tábor szervezői május végéig fogadták a szlovákiai magyar települések jelképes földadományait. A cél, hogy a trianoni békeszerződés aláírásának századik évfordulójára, az összetartozás jegyében egy illusztris emlékhely jöhessen létre Gömör szívében.

A fesztivál önkénteseinek a tél folyamán sikerült megmenteniük a selmecbányai honvéd-szobor 16 tonnás talapzatát, amelyet Selmecbánya városa a Sine Metu Polgári Társulásnak ajándékozott. „Terveink szerint erre a talapzatra rögzített árbócon lobog majd a napjainkban gyakran használt felvidéki lobogó mint kohéziót teremtő szimbólum, ami a felvidéki magyar emberek összetartozását, egymás iránti közösségvállalását hirdeti majd” – írják a szervezők.

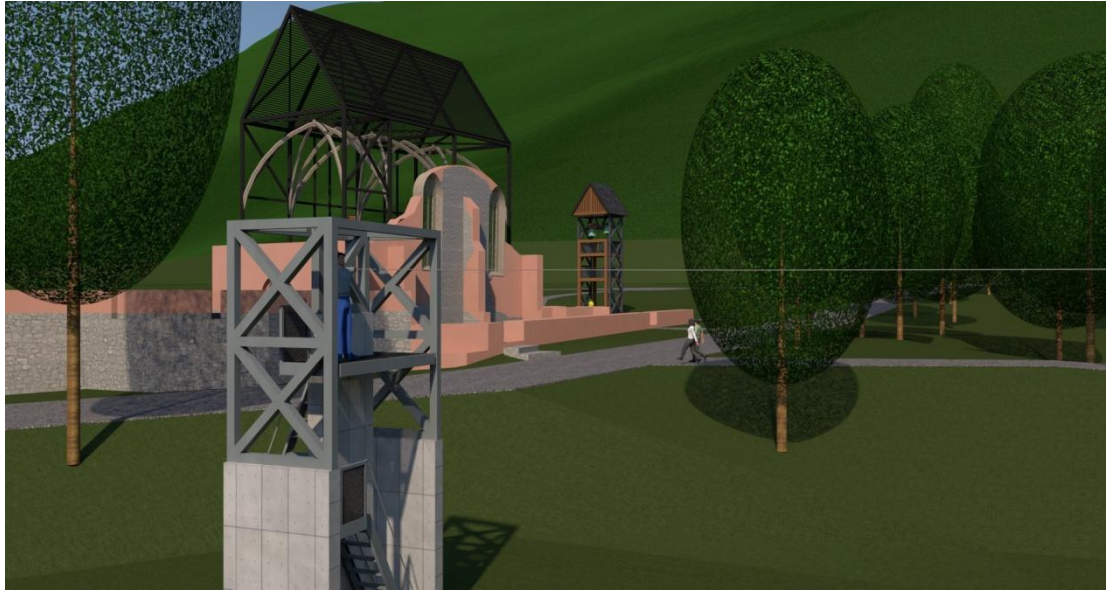
Az üreges talapzatba egy nagyméretű fémkapszula is került, amelybe a szervezők a szlovákiai magyar településektől vártak egy-egy marék földet. A cél az volt, hogy mind az 535 felvidéki magyarlakta település jelképes földje helyet kapjon a kapszulában. A földadományt a Sine Metu Polgári Társulás, Duna rakpart – Dunajské nábrežie 12., 945 05 Komárom – Komárno címre lehetett kézbesíteni, de sokan voltak, akik személyesen adták át a szervezőknek Gombaszögön, s több önkéntes is bekapcsolódott a gyűjtésbe. A zászlótartó emlékművet május 31-én állították össze, ekkor helyezték el benne az időkapszulát. A világiárványra való tekintettel az emlékmű nyilvános átadását az online térben is közvetítették június 4-én, amikor is felvonták a felvidéki zászlót.

Örvendetes, hogy a közeljövőben új idegenforgalmi látványosság épül Gombaszögön

Orosz Örs, a Sine Metu Polgár Társulás elnöke 2020. június 18-án nagy örömmel adta hírül a közösségi oldalán, hogy Kassa Megye Önkormányzata jóváhagyta a megyei turisztikai ügynökség (Košice Región Turismus) Terra Incognita (Ismeretlen föld) programjába benyújtott pályázatokat, melynek köszönhetően jelentős megyei beruházás érkezik Gömörbe!

„A fejlesztés nem csak Gombaszög, de az egész régió turizmusán is lendíteni fog, hiszen a széles környéken ez lesz az első ilyen attrakció. Az ismert gombaszögi nagyszínpadtól egy drótkötélpályát fogunk kiépíteni a Gombaszögi pálos monostorig, mely az adrenalinlovagok számára nyújt majd felejthetetlen élményt. Az idelátogatók beülő hevedert öltve egy átszállással összesen 900 métert csúszhatnak majd a terephez képest 8-18 m magasságban kifeszített drótkötélen a csodás környezetet kínáló gombaszögi völgyben. A régióban rejlő óriási turisztikai potenciál kiaknázása, ezzel a régió felemelése a Sine Metu Polgári Társulás egyik legfontosabb célkitűzése. Ezért dolgozunk immár 5 éve. A részletesen kidolgozott hosszútávú fejlesztési tervünk megvalósításában ez most egy jelentős mérföldkő! Ezúton szeretnék köszönetet mondani Rast'o TRNKA főispán úrnak, Lenka Vargová Jurková igazgató asszonynak és Nagy Gyuri megyei képviselő kollégámnak, hogy felvállalták ezt az ügyet! Mindannyiunk nevében köszönjük szépen a támogatást!” – írta Orosz Örs.

A látványtervet és tervdokumentációt **Szabó Krisztián** építészmérnök készítette.

Jelképeket hordoz a gombaszögi zászlótartó

Írta: Pósa Homoly Erzsó - 2020.06.01., Felvidék.ma

(Fotó: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma)

Sokaknak a meghatottságtól könnyek gyűltek a szemébe, hogy újra egységet alkotnak egy rég szétrombolt emlékmű darabjai. Többféle elképzelés is volt, hogy mit lehetne kezdeni a selmecbányai honvédszobor talapzatával, amit 1933-ban láthattak utoljára egyben.

A lehető legjobb újrahasznosulására lelt Gombaszögön a leendő ereklyezászló-tartó talapzataként, amelyet a Bebek-kemping közepén helyeztek el **Szabó Krisztián** alsópokorágyi építész látványterve alapján. A fiatal építésszel május 31-én, a talapzat összeállításakor beszélgettünk.

Több órán át tartó gondos mérést, illesztést vett igénybe, hogy az egykori fűgalemek is szépen illeszkedjenek. Milyen érzések fogalmazódtak meg közben benned?

Trianonnal kapcsolatban bennem nincsenek negatív érzések. Ahogyan pár éve a magyar kormány is megfogalmazta, június 4-e a nemzeti összetartozás napja, én osztozom ebben. S jó látni, hogy például az őrtüzek valóban összeérnek. Pokorágyon is készülünk tűzgyűjtásra, ezt egész Rimaszombat és környéke magáénak érezheti majd.

A zászlótartó tervezési folyamata hogyan állt össze?

Ma öntöttvas zászlórudakat már nem igazán csinálnak, csak alumíniumból van választék, s az nem lett volna méltó ehhez a helyhez. Ezért jobban szét kellett néznünk, mindenképpen vasat és egyedit szerettünk volna. Azért is, mert itt vagyunk az Andrássyak vasöntödéjének a szomszédságában. A zászlórúd acél talpazata négy díszes merevítőlappal egészül ki, melyek formáját a gömöri hambitos házak oszlopfőinek oldaldíszei inspirálták. A merevítések nemcsak stabilizálják a zászlórudat, de esztétikailag dinamikát is adnak neki átmenetet képezve a kő talapzat robusztus tömege és a karsú magas rúd elnyújtott formája között.

Hány méteres lesz az emlékmű?

Maga a zászlórúd 8 méteres, ehhez jön a talpazat, ami 2,5 méter, összességében tíz és fél méter lesz. És itt is van egy jelkép. A talpazat ki van emelve, egy töltésre épült, ahogyan Selmecbányán is állt egykor. Ugyanakkor még azt is szimbolizálja, hogy amikor a királyt megválasztották, mindig ilyen földhalmot hordtak össze, amelyre felovagolt, s négy irányba vágott a kardjával, hogy minden irányból védi a hazát.

A föld összehordása ezúttal is megvalósult. A földgyűjtésbe magad is bekapcsolódtál?

Igen, adódott, hogy a talapzat közepe üreges, s abba időkapcsolat lehet elhelyezni. Az összegyűjtött földminták ebbe kerültek. Így vált ereklyéssé a zászlótartó. S így szimbolikusan megteremtjük az egységet. A felhívás szerint a Sine Metu társulás a Felvidék minden magyarlakta településéről gyűjtött földet, ehhez én is igyekeztem csatlakozni. Egyfajta honismereti túra is volt.

(Fotó: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma)

Gombaszögön egyéb építményeket is tervezél?

Itt a Bebek-kempingben, a kolostor szomszédságában áll a harangláb, mely az én ötleteim alapján készült, valamint a kolostor romjainak rekonstrukciós elképzelései, prezentálása az utókornak, érzékeltetve annak az egykori térbeli léptékeivel, bizonyos részeinek a részleges visszaépítésével. Ez egy hosszabb lefutású projekt.

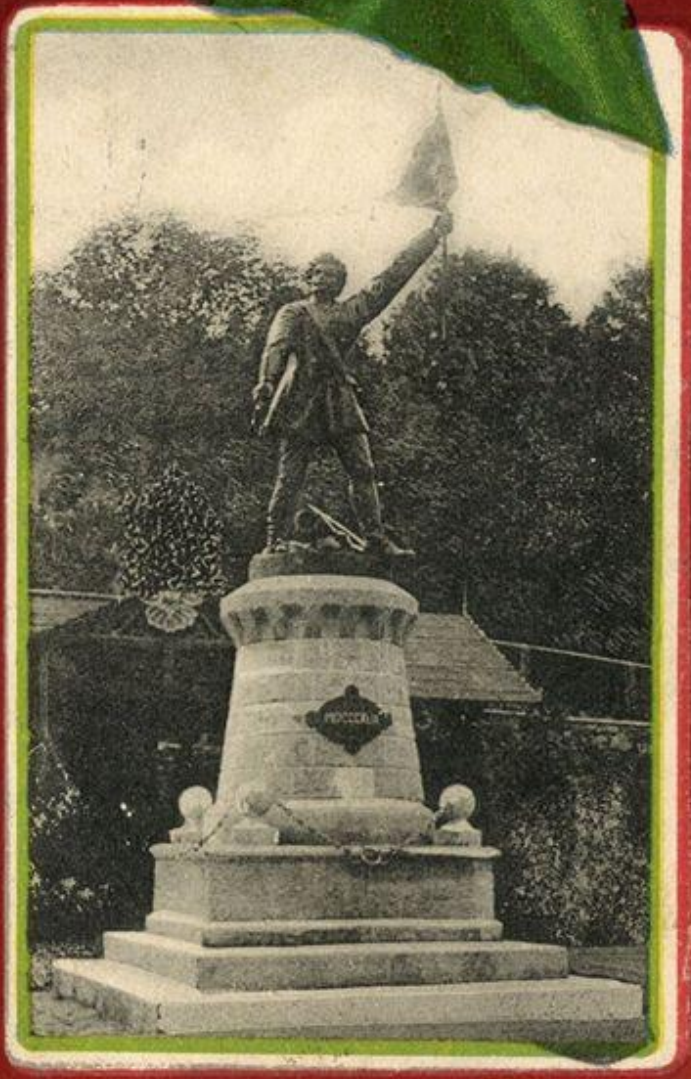
A felső, Andrassy-kempingben a legelső amit építettünk, az a vizesblokk volt, majd ezt követte a Cakóból mentett pajta, mely pajtaszínházként üzemel a fesztivál idején. Ezt követték a faházak lecserélései, melyek típustervként épített faházak, melyek a gyártóval való egyeztetés után „gombaszögiesítve” lettek, s ezáltal egyediek. Ezt a tető héjazatának típusának és színének módosításával, a nagy üveg fallal a tetőtérben és a gesztenyebarna árnyalatra festett fafelületekkel értük el.

Terveztem még egy belépőpavilont is, mely elegánsan a földbe lenne ágyazva, úgy hogy ne uralja tömegével a környezetét. Pillanatnyilag tervezés alatt áll a drótkötélpálya, mely a két kempingrészt köti majd össze, s teszi láthatóvá a völgyet madártávlatból a fák koronái közt suhanva.

A kemping egyes fejlesztéseibe bekapcsolódott még építész kollégám Smidt Tamás is, aki az egykori resti és kocsmá épületét gondolta újra két különálló épület formájában, mely tulajdonképpen a múlt század végén kiötlött, de meg nem valósult Gömöri-ház funkcióját tölti majd be, valamint egy emblemikus kilátótornyot álmódott meg az areál legmagasabb pontjára. A resti épülete jelenleg kivitelezés alatt áll. A belépőpavilon és kilátótorny pillanatnyilag nincs terítéken. A Bebek-kempingben pedig az Andrassy-kúria múzeummá alakítását tervezi még Tamás, melyben a kolostor feltárása során előkerülő leletek kerülnek majd bemutatásra.

Egyszóval sok érdekesség várható még itt...

Forrás: <https://felvidek.ma/2020/06/jelkepek-et-hordoz-a-gombaszogi-zaszlotarto/>

Selmeczbánya Honvéd szobor

May a szép emléke

Lovilla

Bárdos Gyula: a trianoni trauma és a veszteségek után a jövőt építjük

Írta: Pósa Homoly Erzsó - 2020.06.03., Felvidék.ma

„Kisebb és nagy közösségként is fontos, hogy mi összetartozunk” – mondta Bárdos Gyula, a Csemadok országos elnöke, amikor Stószirol, Fábry Zoltán sírhantja mellől hozott földet beleszórta Gombaszögön a Felvidék földje időkapszulába.

A stószai remete – ahogyan hívták Fábry Zoltánt – ötven évvel ezelőtt hunyt el. A csehszlovákiai magyar irodalom kiemelkedő írója volt, a felvidéki magyarság egyik oszlopos tagja, a Csemadok örökös elnöke. Ez alkalomból május 31-én Stószon a temetőben rendeztek kegyeleti megemlékezést.

Köteles László, a Csemadok általános alelnöke megemlékező beszédében felidézte, hogy ötven évvel ezelőtt szintén ilyen esős vasárnapon dőlt ki a legszebb stószai fenyő. Kifejtette, hogy Fábry volt a felvidéki magyarság és a közösségi élet mértékadója. Ugyanakkor sürgette szellemi örökségének, munkásságának, erényeinek méltó kezelését.

Fábry élete egyik fő művét a Vádlott megszólal címmel írta. Több író, költőt ő fedezett fel, és erkölcsi példát mutatott, s példakép lehet ma is. A stószai emlékházában őrzik a tizenkétezer kötetes könyvtárát is.

„A magányosan élt író és közgondolkodó a második világháború után haláláig a (cseh)szlovákiai magyar nemzetrész szellemi vezére volt, de nem a politika, hanem népe tisztelete emelte őt ennek az erkölcsi elismerésnek a magasába. Magam is gyakran láttam: megáll egy-egy autó vagy autóbusz stószai háza előtt, hogy utasai elbeszélgethessenek, nótázhassanak, eszmét cserélhessenek vele” – írta róla egyik korábbi cikkében **Batta György**. Az emlékházon levő emléktábla előtt és a temetőbeli mellszobránál, a sírján is elhelyezték a koszorúkat.

A megemlékezésen részt vett a területiek mellett a Csemadok országos vezetése is, többek között Bárdos Gyula elnök és Görföl Jenő főtítkárs, akik Stószirol Gombaszögre siettek, ahol belehelyezték az összegyűjtött földet az időkapszulába.

Orosz Örs és Bárdos Gyula (Fotó: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma)

„Jelképesen azt is mondhatjuk, hogy a stószai földdel Fábry Zoltán is itt van ebben a kapszulában. Ő, aki az ismert okok miatt nem nagyon mozdult ki a stószai remetességéből, életében mégis nyitott volt. Hírt adott rólunk, s ő volt a mérce. Amikor meg kellett szólalni, amikor védeni kellett a közösséget, akkor tette a dolgát. Megtiszteltetés a Csemadok számára, hogy ezt a földet ide elhozhattuk, s köszönöm a Sine Metu társulásnak, hogy az időkapszulába helyezhettük” – nyilatkozta a Felvidék.ma-nak **Bárdos Gyula**.

Gombaszögön az egykori selmecbányai honvédszobor talpazatát építették újjá. Ennek üregébe **helyeztek el időkapszulát** emléktárgyakkal és Felvidék földjével Trianon 100. évfordulója alkalmából. A talpazatra kerül majd a felvidéki zászló, amelyet június 4-én vonnak fel.

Trianon kapcsán **Bárdos Gyula** kifejtette, hogy ennek az alkalomnak már nem csak a gyásznapról, hanem az összetartozásunkról is szólni kell, amire a felvidéki magyarságnak nagyon nagy szüksége van.

„Az ilyen jelképes rendezvények, a kegyeleti ünnepek, az időkapszulák, az emlékhelyek megőrzése mind az összetartozásunkat erősíti. Köszönet mindenkinek, aki a rossz idő ellenére is eljött, s köszönet a sajtónak, a Felvidék.ma-nak is, hogy erről tudósít. Hiszen **aki nem tud itt lenni, az lélekben itt van**” – fűzte hozzá Bárdos Gyula.

Máté Károly, Szabó Endre, Bárdos Gyula, Orosz Örs (Fotó: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma)

Az időkapszulát **Orosz Örs**, **Szabó Endre** és **Máté Károly** mellett **Bárdos Gyula** helyezte el. Mint mondta, ez a kapszula is a folytonosságot jelenti. „Mi most itt vagyunk, s reméljük, hogy az utódaink is itt lesznek. Ide tartozásunkat is kifejeztük az időkapszula elhelyezésével, de az igazi összetartozás az a lelkekben, a szívekben, az emberi kapcsolatokban kell, hogy megtörténjen, s itt még nagyon sok a hiányosság. **Azért már látom a pozitív jelét, hogy a trauma és a veszteségek után a jövőt építsük**” – szögezte le Bárdos Gyula.

Forrás: <https://felvidek.ma/2020/06/bardos-gyula-a-trianoni-trauma-es-a-vesztesegek-utan-a-jovot-epitsuk/>

Pósa Homoly Erzsó: Szülőföldünk fölé emelkedett a felvidéki zászló Gombaszögön

Írta: Pósa Homoly Erzsó - 2020.06.04., Felvidék.ma

A Felvidék zászlaja Gombaszögön (Fotó: videókép GNYT/HE)

Elcsendesedett a lelke több száz magyarnak, akik június 4-én népviseletben, magyar zászlókkal, összeszorult torokkal vagy már a reményt is látó hittel gyűltek össze Gombaszögön. A pálos monostorrom tövében ereklyés zászlótartót avattak, régi alapokra helyezve, új felvidéki zászlóval.

Az összejövetelt úgy időzítették, hogy pontban 16.32-kor megszólaltak a Szűtorból ide mentett harangok, s közben felvonták a felvidéki zászlót.

A szónokok leszögezték, Trianon századik évfordulója egy széttöredezett magyar közösséget talált a Felvidéken. Orosz Örs főszerző, a Sine Metu társulás elnöke úgy véli, az újrakezdéshez közös kiindulópontokra van szükség, ilyen jelkép lehet ez a szobortalapzat-állítás is.

„AMI EGYKOR A VERESÉG MEMENTÓJA VOLT, AZ MOST AZ ÚJRAKEZDÉS PILLANATÁBAN EGY JÖVŐBE MUTATÓ ZÁSzlÓTARTÓVÁ VÁLT. AZ ELTÖRLÉSÜNKRE VALÓ SZÁNDÉKOT AZ ÉLNI AKARÁS BIZONYÍTÉKÁVÁ VÁLTOZTATTUK” – SZÖGEZTE LE OROSZ ÖRS.

A gombaszögi eseményt élőben online közvetítették a [Gombaszögi Nyári Tábor Facebook](#)-oldalán. Nyitódalként a Három Királyok Trianon 100. évfordulója alkalmából készült több helyszínt, többek között Gombaszöget, Berzét, Krasznahorkát, Füleket, Komáromot, Esztergomot is felvillantó videoklippel kezdtek.

Ebben is azt üzenik, hogy itt leszünk, míg megfordul a szél.

A műsort Bokor Réka vezette, aki kifejtette, fantasztikus érzés, hogy ennyi ember szíve megdobbant a Sine Metu polgári társulás felhívására, s ilyen sokan velük tartottak a kezdeményezésben.

Elmondta, röpké egy hónap alatt 1100 földadomány futott be irodájukba 600 településről. Mindenki földjéből beleszórtak egy keveset abba az zsákba, amit az időkapszulába tettek, az pedig az itt újraépített egykori, 1933-ban lerombolt selmecbányai honvédszobor talapzatába került. Ezt lezárva szobor helyett zászlótartó rudat emeltek rá.

„Az új emlékmű fontos szimbólum, hiszen, ahogy régen is, most is közadakozásból épült. Vállalkozók, civil szervezetek és magánszemélyek adakoztak, önzetlenül!” – mondta Bokor Réka.

Az egyik támogató, Kusza Tibor, a gömöri mezőgazdaszokat tömörítő Hagyomány, Történelem Gömörben Polgári Társulás képviselője kifejtette, minden erejükkel azon dolgoznak, hogy megmaradjunk magyarnak ezen a vidéken.

„Barátok, családok, szomszédok szakadtak el egymástól. Mi, akik a határon kívül rekedtünk, mégis megmaradtunk magyarnak. Ha a magyarság összefog, csodára is képes. Összefogtunk a gombaszögi ifjakkal, s itt áll előtünk ez a csoda” – mondta.

Az eltelt évek alatt viharvertté váltunk szülőföldünkön. Ebből az alagútból az egység, az egymás felé nyújtott kezek vezethetnek ki – vélik az Összefogás Mozgalom hívei.

Mózes Szabolcs, az Összefogás elnöke felszólalásában kitért arra, hogy sokan még ma sem tudják, hogy mit is jelent Trianon. Ma viszont már az a legfontosabb kérdés, hogy mit tudunk kezdeni ezzel az eseménnyel. „Az egyik, ha siratjuk az ujjaink közt szétmálló történelmet, a másik pedig, ami itt zajlik, ebben a völgyben, hogy építkezünk, közösséget építünk, s olyan tevékenységet folytatunk, hogy megmaradjunk, s a fiatalok se menjenek el innen” – mondta. Majd hozzátette:

*„FELADATUNK VAN, MEG KELL MARADNUNK! S NEM VALAKIVEL SZEMBEN KELL MEGHATÁROZNI
MAGUNKAT, HANEM ÖSSZEFOGVA, VÁLLVETVE.”*

Kifejtette, az elmúlt száz év nem volt könnyű, de a következő sem lesz könnyebb. Sokat kell azért tenni, hogy utódaink is össze tudjanak itt gyűlni száz év múlva is.

A selmecbányai szobor talapzata 12 tonnás, 32 kötémből áll, s 1933-tól hánykolódott a vár bejáratánál. Megmentése Orosz Örs fejében fogalmazódott meg. Úgy vélik, az értékmentés fontos szimbólum, a közösségünk megtartó ereje lehet.

Orosz Örs arra figyelmeztet, hogy ami egyszer már megtörtént, annak tanulságul kell szolgálnia a későbbiekben.

„Tanulságul vonjuk le a szlovákok nemzeti létezés jogát, kultúrájuk kibontakozását, sorsuknak önálló akarat szerinti alakítását. Ezt a szabadságot mások kárán szerezték meg. A tartozást azóta se rendeztük egymással. Szülőföldünkön négy emberöltő elteltével is a társadalom nagy része számára idegenek vagyunk” – mondta Orosz Örs.

Leszögezte: „Az adósságot nem iskolabezárásokkal, Beneš-dekrétumokkal és nyelvtörvényekkel kell törleszteni, hanem nemzeti egyenlőséggel, valódi megbékéléssel, jogaink elismerésével.”

Elmondta, építkeznünk kell, abból, ami számunkra megadatik.

Orosz Örs beszédet mond az emlékmű-avatáson (Fotó: videokép GNYT/HE)

„Nem az a mi dolgunk, hogy azon morfondírozzunk, hogy az ártó szellemek mi mindent romboltak le abból, amit évszázadok alatt összeraktunk. S nem is az, hogy erre az évfordulóra úgy tekintsünk, hogy régi rossz szokásunkhoz híven egymás húsába marjunk. A mi dolgunk, hogy összefogjunk, s mindent megtegyünk azért, hogy kibontakoztathassuk gyarapodásunk jogi, gazdasági és kulturális feltételeit.”

Hozzáfüzte, semmit sem tehetünk az előző száz év megváltoztatásáért, de nap mint nap dolgozhatunk az előttünk álló száz év megalapozásáért. Széchenyi szavait idézve, a múlt elesett, de a jövőnek még urai vagyunk. „A Trianon utáni évek rombolással indultak, a századik év egy jelkép újjáépítésével kezdődik, és az új kezdet ígéretével folytatódik. Csak rajtunk múlik, hogy sikeres lesz-e” – szögezte le Orosz Örs.

Az avatáson a történelmi egyházakat Bartal Károly Tamás nyugalmazott jászóvári főpát és Mudi Róbert bezei református lelkész képviselte.

Mudi Róbert ígét hirdet (Fotó: videókép GNYT/HE)

Mudi Róbert Ezékiel prófétát idézve felelevenítette, amikor Isten elvitte a prófétát egy völgybe, ami tele volt csontokkal, melyek ha az Isten lelke hatalmasan működik, összeállnak testé. „Csodálatos, amikor fájdalomból élet lesz. Száz év igazságtalanság után mi nem temetünk, hanem zászlót áldunk, és a jövőbe tekintünk. A múltunkból merítve álmodunk, s a jövőnek építünk. Jelt hagyunk magunk után, s megmutatjuk, hogy a nemzetünk életre és áldásra lett teremtve” – mondta Mudi Róbert.

Úgy véli, a felvidéki magyar jövő küszöbén állunk. Ugyanakkor a gyönyörű kultúrvölgyben, a felvidéki magyarság e lelki zarándokhelyén ma még csak csontokat, valaha hívő leszármazottak megszáradt csontjait látja, akik bár élni szeretnének, de ehhez szükségük van a lélekre.

„Kapaszkodnunk kell a hitünkbe, a zászlónkba, a nyelvünkbe, az örökségünkbe, mert egyedül az Isten ígéje képes megtartani bennünket. Emberileg nézve nincs remény, hogy a csontok összeálljanak. De hitünknek kell lenni a lelki Nagy-Magyarországban, s tenni kell érte. Magyar iskolába járjanak a gyermekeink, unokáink, idehaza éljenek és dolgozzanak” – sorolta a lelkipásztor, hogy ne legyünk elszáradt csontok.

Kifejtette, a lélekért imádkozni kell, kérni kell a magyar feltámadást, hogy az életünk megújuljon, hogy szeressünk, higgyünk, imádkozzunk.

„Amikor felvonják a zászlót, először önmagunkba tekintünk, fejünket lehorgasztva. Majd pedig fölfelé, s ez a mi nemzetünk megmaradásának a záloga, hogy önmagunkba nézzünk, hogy bizony csontok vagyunk lélek nélkül, s föl kell tekintenünk arra, aki erőt ad, aki meg tudja áldani a nemzetünket” – kérte az áldást a magyar nemzetre Mudi Róbert.

Majd megszólaltak a harangok, s a zászlóvivők elindultak a zászlóval a talapzat felé. Közben Bartal Károly Tamás apát hangsúlyozta, akkor vagy jó magyar, ha tudod a másik embert szeretni.

A zászlófelvonást követően az egybegyűltek elénekelték a magyar himnuszt. Ezt követően elültettek Hencz Krisztina felajánlásával egy kislevelű hársfát, melynek tövére rászórták a maradék földet, amit a felajánlásokból összegyűjtöttek, hogy táplálja a fát, s abból új élet sarjadjon.

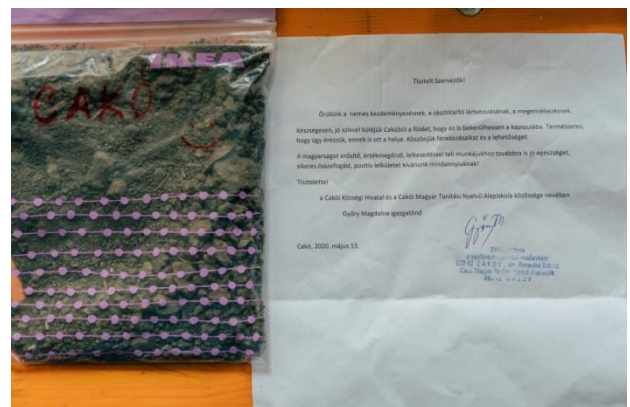
A lélekemelő összejöveten közreműködött a rozsnói régió egyesült férfikórusa, az Andrassy Dénes Férfikar és a pelsőci Korona Kórus Tömöl Gabriella vezetésével. Utóbbiak sütötték az esemény alkalmából a kenyeret is a szeretetvendégségre.

Csatlakozás a földadományok gyűjtéséhez

Küldj lakóhelyedről egy marék földet
a gombaszögi ereklyés zászlótartó talapzatába!
Fejezzük ki összetartozásunkat!
#trianon100

Címünk: Sine Metu Polgári Társulás,
Duna rakpart 12. Komárom /Dunajské nábrežie 12. Komárno 94505

A földadományok nagy része postán érkezett

A Gombaszögi Nyári Tábor szervezői facebook oldalokon tették közzé a képeket a beérkezett mintákról

Voltak, akik honismereti túra keretében, temetőlátogatások közben gyűjtötték a földmintákat

„ Az a szeretet, mely beforrasztja a régi sebeket, növekedjék bennünk!
Így váljék erőssé, s halhatatlanná nemzetünk!”

Arany Niki

"Az a szeretet, mely beforrasztja a régi sebeket, növekedjék bennünk! Így váljék erőssé, s halhatatlanná nemzetünk!"

Rimaszombat városrészeiből gyűjtöttük hogy teljes legyen az idő kapszula tartalma. Alsópokorág, Bakti, Dúsa, Felsőpokorág, Kurinc, Mezőtelkes, Méhes, Szabadka, Szabópuszta, Szőlő, Tormás. Valamint Osgyán - Feketepatak és Rimajánosi - Mocsár. Tamásfala már időközben Gombaszögbe került. Jó kis kör volt. 😊
Köszö a kíséretet Arany Nikinek és Csúsz Balázsnak valamint Halász Attilának és Máté Tominak a földmintákat! – írta közösségi oldalán **Szabó Krisztián**.

A Via Nova ICS csapata a falutáblák tövéből gyűjtötte a földet

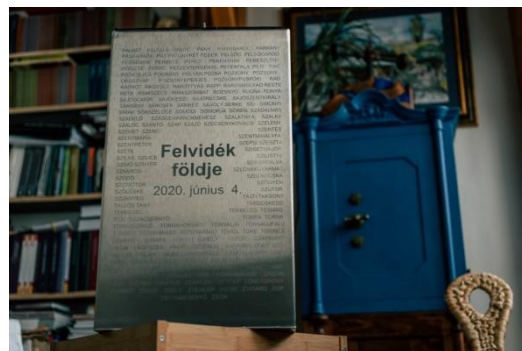
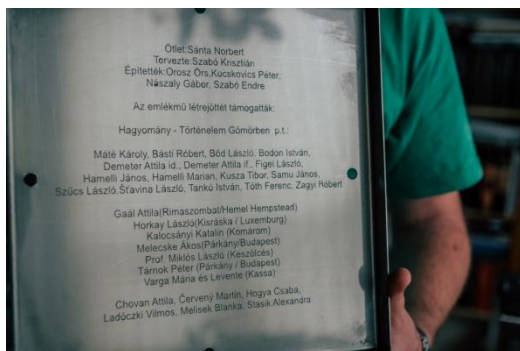

„A Via Nova ICS Gömör-Nógrádi fiataljai elvitték régióink hiányzó mintegy 50 településéről a földet Gombaszögre a trianoni megemlékezéshez! 😊:) Örülök, hogy sok tettekész fiatal van a régióinkban akikre mindig lehet számítani! 😊:) Az idei 100 éves évforduló nem a múlttól hanem a jövőről kell, hogy szóljon és jelképezze, hogy legyen bár bizonyos dolgokról más a véleményünk néha, de mi magyarok bárhol is éljünk a nagyvilágban akkor is ÖSSZETARTOZUNK!” – írta **Czifrusz Zoltán**, a szervezet regionális vezetője, városi és megyei képviselő, az MKP Országos Elnökségének a tagja közösségi oldalán.

Csatlakozás a Felvidék földje időkapszula elhelyezéséhez

„Elkészült a speciális, hermetikusan záródó, rozsdamentes acélkapszula, amelybe május 31-én - tehát vasárnap - 17:00 órakor behelyezzük a felvidéki magyar közösség összetartozását és élni akarását megtestesítő földet. Meg akartuk adni a módját, ezért az összes falu és város nevét rávirágoztattuk. A kapszula egyik oldala üres maradt. Erre az állatok beküldött matricák kerülnek majd. Az a sok-sok utókornak intézett levél pedig egy dossziéba foglalva fog a tartályba kerülni. Az összeöntött föld egy vászonzsákban lesz elhelyezve, a rengeteg apró községi emléktárgy, fénykép pedig a kapszula felső harmadában, a zsák felett kap helyet. Aki teheti, tartson velünk, ne csak a jövő csütörtöki zászlófelvonáson, de a vasárnapi kötetlen eseményen is!” – szövegezte Orosz Örs felhívása a közösségi oldalon. „Felhívásunkra az időkapszula zárásig összesen több mint 600 különböző településről, több mint 1100 maréknyi földet küldtek, amiért nagy hálával tartozunk mindnyájatoknak! Senki küldeménye sem maradt ki az időkapszulából! Még azokból is öntöttünk bele, ami már többször beérkezett. Belekerült minden feliratos zsák, szalag és doboz, valamint az a nagyjából száz levél és üzenet is, amit az utókornak címeztetek. Kedves kis történet, hogy épp ezen a napon volt a stószói remete, a Csemadok örökös elnöke, Fábry Zoltán halálának 50. évfordulója. Az ő szülőházától Bárdos Gyula hozott földet, mely utolsóként lett beleöntve a zsákba. Estére aztán - elfedve a kapszulát - újabb négytonnányi kötömb került a helyére, így a néhai selmeci honvéd talpzata már majdnem eredeti pompájában látható a pálos kolostorrom udvarán. Nagy öröm volt látni, hogy annak ellenére, hogy ez egy nem formális esemény volt, mennyien eljöttek. Bízunk benne, hogy június 4-én is legalább ennyien leszünk. A csütörtökön, 15.30-tól kezdődő eseményünkre mindenkit szeretettel várunk!” – írta később Orosz Örs.

A matricák közé a Lidike Pihenőháza is oda került

Felvidék földjébe fát ültettek

Csatlakozás a „Magyar vagyok...” felhíváshoz és bekapcsolódás a Himnusz szavalásba

A Rákóczi Szövetség június 4-én a Nemzeti Összetartozás Napján, Trianon centenáriumán a budavári Szentháromság téren tartott 13 órától ünnepi megemlékezését. Az esemény zártkörű, de élőben közvetítették a Rákóczi Szövetség Facebook-oldalán. Az eseményen ünnepi beszédet mondott **Gulyás Gergely**, miniszterelnökséget vezető miniszter és **Székely János**, római katolikus püspök. Az ünnepi megemlékezésen zárult be az a virtuális időkapszula, amelyet a Rákóczi Szövetség május elején hozott létre, *Magyar vagyok 2020* elnevezéssel. A Rákóczi Szövetség a Magyar Nemzeti Bankot kérte meg arra, hogy az időkapszulát a benne szereplő sokezer üzenettel őrizze meg.

A Rákóczi Szövetség arra kérte a magyar embereket, hogy 2020. június 4-ig helyezték el „Magyar vagyok...” kezdetű jövőnek szóló üzenetüket a www.magyarvagyok2020.hu oldalon. A sokezer magyar ember üzenetét tartalmazó időkapszula legközelebb húsz év múlva, 2040. június 4-én nyílik ki újra.

Az eseményen elhangzott egy rendhagyó **Himnusz** szavalat. A magyar Himnusz 64 sorát 64 Rákóczis középiskolás diák a 64 történelmi vármegye szimbolikus helyszínéről szavalja el felvételtől.

„Száz évvel a trianoni döntés után szeretnénk megerősíteni, hogy bár a békediktátum gyász és veszteség számunkra, van okunk az örömrre, hiszen nem tűntünk el a térképről, nem veszünk el, és bizakodva tekinthetünk a jövőbe. Amit ma teszünk nem csak nemzeti kötelességünk, de Biblikus parancs is, hisz az ige azt mondja: emlékeztetlek és általa ébresztgetlek benneteket. Ez ad erőt felemelni lehajtott fejedet, holnapba nézni, jövőt építeni együtt, egy akarattal” – írta tagtársainak baráti üdvözléssel Csáky Csongor, a Rákóczi Szövetség elnöke.

A felvételen **Csáky Csongor**, a Rákóczi Szövetség elnöke mellett **Gulyás Gergely**, Miniszterelnökséget vezető miniszter, **Gerhardt Ferenc**, az MNB elnöki főtanácsadója, volt alelnöke az időkapszulával és **Székely János**, római katolikus püspök.

Hét órás műsorfolyamot közvetített a felvidéki média. A program az MKP, és a Ma7 médiacsalád internetes felületein, valamint a Felvidek.ma hírportál nyitó oldalán, illetve a [Felvidék.ma Facebook-oldalán](https://www.felvidek.ma) volt követhető. Az emlékműsor számot vet a múlttal, de a jelen kulturális értékeit is bemutatja és a jövőbe is tekint, vagyis a történelem, a hagyomány és a politikum egyaránt helyet kap a műsorfolyamban, ahol közel 60 programpont követi egymást.

A Nemzeti Összetartozás Napja alkalmából a magyar **Himnusz 64 sorát 64 Rákóczis diák a 64 történelmi vármegye szimbolikus helyszínéről szavalja** el. Csáky Máté Árvavárljáról, Kotiers Róza Pozsonyból, Patai Fanni Besztercebányáról, Nagy Ákos Csongor Lőcséről, Rádi Antonio Trencsénből, Tohol Orsolya Kassáról, Bene Viktor Rimaszombatból, Szabó Ádám Komáromból, Kozesovsky Tamara Nyitráról, László Fruzsina Eperjesről, Gyurász Mercédesz Túrócszentmártonból, Dobos Monika Liptószentmiklósról, Straňák Zoltán Ipolyságról, Csáky Mihály Aranyosmarótról jelentkeztek be.

Csatlakozás a „Milyen jó, hogy itt vagyunk” videópályázat felhíváshoz

Két erdélyi és egy felvidéki alkotás nyerte a magyar Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága által a nemzeti összetartozás napja és Trianon 100. évfordulója alkalmából fiatalok számára meghirdetett „Milyen jó, hogy itt vagyunk” című videópályázatot.

A pályázati felhívást május 12-én tették közzé anyaországi és külföldi 10-25 évesek számára, akik olyan, telefonnal vagy akár kamerával készült kisfilmmel jelentkezhetnek, amelyben bemutatják, mit jelent számukra a nemzeti összetartozás. A pályázók interjúkat készíthetnek szüleikkel, nagyszüleikkel, barátaikkal, de akár csoportosan, táncos vagy zenés produkció keretében is kifejezhetik, mit jelent számukra a magyarság és az összetartozás. A fiatalok három korcsoportban jelentkezhetnek: 10-14 évesek, 15-18 évesek és 19-25 évesek korosztálya. Az alkotások hossza minimum 15 másodperc, maximum 5 perc lehetett.

A felhívás az egész világ magyarságát megmozgatta: a szűk 2 hetes benyújtási határidő alatt több mint félezer pályamunka érkezett a világ minden tájáról, Kanadától a Székelyföldre át Argentínáig. Az eredményhirdetés június 3-án délután 3 óráig élőben zajlott a Külföldi Magyarok YouTube-csatornán, ahol korcsoportonként bemutatták a legjobb 10 kisfilmet, majd **Potápi Árpád János** nemzetpolitikáért felelős államtitkár jelentette be a győzteseket.

A 10-14 évesek korcsoportjában az első helyezett **Farkas Leila**, **Farkas Luca** és **Farkas Gréta** Mese Amáliáról című kisfilmje lett (Nyikómalomfalva, Erdély), a 15-18 évesek korcsoportjában **Varga Dániel** és **Gáspár András** Határtalanság című alkotása (Füleke, Felvidék), a 19-25 éves korosztályban pedig **Deák András** 100 év után is itt vagyunk című kisfilmje (Erdőfüle, Erdély), amely a 102 éves Kolumbán Juliska néni történetét mutatja be.

Forrás: <https://felvidek.ma/2020/06/a-fulekiek-sikeresen-szerepeltek-a-milyen-jo-hogy-itt-vagyunk-videopalyazaton/>

A Balogvölgyéről beküldött kisfilm az első tíz legjobb közt szerepelt, erről Bene Viktor számolt be

Bene Viktor: Milyen jó, hogy itt vagyunk a Felvidéken, Gömörben!

A kisfilm forgatás közben (Fotó: Varga Karolina, Felvidék.ma)

A magyar Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága június 4-e, az összetartozás napja alkalmából meghirdetett videópályázat-felhívására egy csapat fiatal a Balogvölgyében mi is úgy döntöttünk, hogy kamerával megörökítjük szívünkben élő ötletünket, és bekapcsolódunk a magyar kormány kezdeményezésébe. Kis csapatunk nagyon lelkesen állt a forgatáshoz, és mindenki nagyon ügyesen teljesítette a számára kijelölt feladatot. A gyönyörű felvételeket és a kiváló stúdió-, illetve vágómunkát Magyar István – SM photo fényképész és videós készítette.

Bene Győző és Rencsok János forgatás közben (Fotó: Varga Karolina, Felvidék.ma)

Bene Viktor a forgatókönyvet egyezteti a barátasokkal (Fotó: Varga Karolina, Felvidék.ma)

A csapatot nem volt nehéz összeszedni, hiszen Rakottyáson a Paraszt Udvar Polgári Társulás tagjai nagy örömmel fogadták kérésünket és segítettek munkánkat. A filmet valójában nem is a pályázat miatt forgattuk. Közülünk mindenkinek nagyon közel áll június 4-e, és mi így szerettünk volna megemlékezni erről a „bizonyos napról”. Ahogy Vörösmarty írta „*Megfogyva bár, de törve nem, él nemzet e hazán.*” Véleményem szerint, szavához igazodva, kötelességünk tenni magyarságunkért, ugyanis a jövő a mi kezünkben van.

Rajtunk áll, hogy gyermekeinknek és unokáinknak lesz-e lehetőségük magyarul tanulni, magyarul beszélni. Rajtunk áll, hogy vajon ők is táncolhatnak-e majd gömri és különböző magyar néptáncokat, hogy szavalhatják-e A nemzeti dalt március 15-én és megemlékezhetnek-e június 4-ről.

**„A NAGY VILÁGON E KIVÜL NINCSEN SZÁMODRA HELY;
ÁLDJON VAGY VERJEN SORS KEZE; ITT ÉLNED, HALNOD KELL.”**

Ehhez a gondolathoz tartva magunkat, tegyük mi is a jövőnkért, és ne felejtjük el azt, hogy kik vagyunk!

Mindenkinek szeretnénk megköszönni a támogatást és a segítséget, amit a film elkészítéséhez kaptunk. Külön öröm számunkra, hogy a pályázatra beküldött 600 alkotásból bekerültünk az első 10 film közé, ezzel is népszerűsítve a szülőföldünket, Gömört.

A kisfilm szereplői: ifj. Rencsok János, Rencsok Zsuzsa, Rencsok Csenge, Czigány Zsófia, Boros Barbara, Hosszúréti László, Ádám Csaba, Habodász Vivien, Bene Győző, Rencsok János, Varga Karolina.

A filmet rendezte: Bene Viktor, fényképezte és vágta: Magyar István

A film az alábbi linkre kattintva megtekinthető:

https://www.youtube.com/watch?v=jyfk1kof3MA&feature=emb_title

Bene Viktor, a Via Nova ICS balogvölgyi szervezetének elnöke

Forrás: <https://felvidek.ma/2020/06/milyen-jo-hogy-itt-vagyunk-a-felvideken-gomorben/>

Csatlakozás a Magyar zászlót a házakra! felhíváshoz

A Magyar–Turán Alapítvány minden rendelkezésre álló lehetőségével a magyar kultúra, méltó művelésén, megőrzésén és a magyar közösségek összefogásán alapuló nemzeti felemelkedés megvalósításán dolgozik. A trianoni gyásznapi 100. évfordulóján arra kérjük minden nemzettársunkat a Kárpát-haza minden településén, hogy akinek csak módja van rá, az összetartozásunk méltó kifejezéséeként helyezze ki saját házában (erkélyén, ablakában) a magyar nemzeti zászlót.

A trianoni békediktátum a magyar nemzet történelmének az egyik legnagyobb tragédiája és a magyar néplelek máig fájó, eleven sebe. Ezredéves államunk szétszakadt, de a magyar nemzet megmaradt, és őseinktől örökölt tehetségével, élniakarásával és kitartásával a legnagyobb tragédiák legyőzésére is képes. A magyar lelkekben élő hazafiság és a magyar közösségek összefogása, képes lesz újra felemelni Nemzetünket. Trianon egy tragikus intő jel volt, amelyhez a folyamatos értékvesztés, a nemzeti érdekeken alapuló stratégia hiánya, és árulások sorozata vezetett. Az ellenség csak kihasználta a számunkra végzetes történelmi pillanatot. Ma minden magyar hazafinak azon kell, minden erejével és tehetségével bátran munkálkodnia, hogy a magyar közösségek elinduljanak a közös hagyományainkon és sorsközösségünkön alapuló valódi összefogás útján. Ezáltal minden magyar érezheti a közösség erejét és elszántságát, amely mentén a magyarság minden tagjáért egységesen kiállnak, és ez lehetővé teszi, minden alapvető jogunk tiszteletben tartását, a szülőföldön maradáást és boldogulást a közös évezredes Hazában!

A trianoni békediktátummal feldarabolt 100 éves Magyarország a mai Európa térképén.

Lobogjanak a magyar zászlók a házakon, kapukon, erkélyeken, ablakokban szerte a Kárpát-medencében! A megmaradt Magyarországon és az elszakított területeinken egyaránt! (A közkeletű vélekedéssel ellentétben a magánterületre, magánházakra kitett magyar zászlót NEM büntetheti egyik elcsatolt országrészben sem az adott ország hatósága!)

Forrás: <http://kurultaj.hu/2020/05/trianon-100-magyar-zaszlot-a-hazakra-a-magyar-turan-alapitvany-felhivasa/>

Csatlakozás az Összetartozásunk Tüze felhíváshoz

Gyűljön meg Összetartozásunk Tüze a Felvidéken is!

Emlékezzünk együtt az Összetartozásunk Tüzével
2020. június 4-én 20 óra 20 perckor.

A Kárpátaljai Magyar Cserkészszövetség Összetartozásunk Tüze elnevezésű kezdeményezéséhez csatlakozott a Szövetség a Közös Célokért társulás is, mely szervezőerejével segítette, hogy a tűz láncolata a Felvidéken is minél folytonosabb legyen.

Ennek érdekében a szervezők civil szervezetek, intézmények, közösségek, baráti társaságok, családok és magánemberek jelentkeztek minden olyan településről, ahol magyarok élnek. A trianoni békediktátum aláírásának századik évfordulóján a magyar közösséghez tartozásunk sajátos szimbólumaként gyűltak meg június 4-én este 20 óra 20 perckor összetartozásunk tüzei. A kezdeményezéséhez a világ 73 országban élő magyarok csatlakoztak. A hívó szóra mintegy 2551 településről jelentkeztek, akik 6128 helyszínen emlékeznek meg szétszakítottságunk centenáriumáról. A Felvidék természetes régióiból szinte összefüggő láncolat alakult. Elér a láng Csallóköztől egészen az Ung-vidékig. Nagy öröm a felvidéki szervezőknek, a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetségnek és a Szövetség a Közös Célokért társulásnak, hogy a magyarlakta vidékekről majdnem minden településről csatlakoztak a kezdeményezéshez. Csatlakozhattak akár már három szál gyertya meggyújtásával is, az otthonunkban. Vagy akár a Kárpátok vonulatain, a Trianon előtti határon, akár egy hegycsúcson, a havasokban, hegygerincen, egy történelmi emlékhelynél, település főterén, tisztáson, réten, folyóparton, egy iskola, templom udvarán, vagy családi ház kertjében.

Felvidéki tüzek

A SZAKC tüzei Pozsonyban, Dunaszerdahelyen, Komáromban, Galántán, Párkányban, Ipolyságon, Zselízen, Léván, Losoncon és Királyhalmecen lobbantak fel. A SZAKC tagszervezeti többek között az alábbi településekről csatlakoznak: Nána, Kalonda, Pered, Martos, Ipolybalog. A VIA NOVA tüzei égni fognak Somorja, Nagykapos, Kaposkelecsény, Lelesz, Szepsi, Rimaszombat, Léva, Zselíz, Ipolyság, Érsekújvár településeken. Szervezőként pedig a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség csapatai a Felvidék további számos településén is meggyújtották az Összetartozás Tüzét.

Az esemény [honlapja](https://felvidek.ma) a gyujtsukmeg.ma, ott lehetett regisztrálni, s az oldalukon megtekinthetők az üzenetek, képek is.

Forrás: <https://felvidek.ma/2020/06/osszetartozasunk-tuze-mintegy-71-orszagban-lobban-ma-langra/>

Összetartozásunk tüze Nagybalogon

Összetartozásunk tüze Nemesradnóton

Összetartozásunk tüze Uzapanyiton

Kedves Tagtársak!

Szervezetünk nevében, az Összetartozásunk Tüze felhíváshoz csatlakozva, székhelyünkön, Uzapanyiton égett egy láng a trianoni békediktátum aláírásának századik évfordulóján.

Szeretném hinni, hogy a Balogvölgyéhez számon tartott 15 településünk a következő 100 évben is magyar marad. Emberileg ránézve erre az árva lángra, s tudva azt, hogy a tíz faluból talán csak Nagybalogon, Bátkában, Rakottyáson, Zsipben, Nemesradnóton, Rimaszécsen mozdultak meg, nehéz elhinni, hogy többségében magyar lélek munkálkodik majd a Balog patak mentén 2120-ban is. Ugyanakkor a Mindenhatóban bízva, sok erőt és kitartást kívánok a továbbiakra mindannyiunknak.

A balogvölgyi magyarság megmaradásáért nagyon sok a teendő, s nagyobb összetartozás kell, minden tagtársunkra szükség van. Úgy látom, a mi szervezetünk és együttműködő partnereink küldetése, s amit a közeljövőben még képesek vagyunk megtenni, az az értékmentés. Ha majd egyszer fordul a Balogvölgyünk sorskereke, akkor az itteni magyaroknak is legyen mire alapozniuk. Rajtunk múlik, hogy mi marad meg az elmúlt száz év balogvölgyi kulturális, társadalmi, természeti kincseiből. Kérem, aki ezért felelősséget érez, az ébredjen, építsen be új tagokat, s közös erővel kapcsolódjon be az értéktartó és dokumentáló munkánkba.

Balogvölgyi magyar szeretettel és áldáskívánással,
Pósa Homoly Erzsó,
a Rákóczi Szövetség Balogvölgyi Helyi Szervezetének elnöke
(balogvolgy@citromail.hu)

A Rákóczi Szövetség Balogvölgyi Helyi Szervezete és partnerszervezetei az évforduló kapcsán csatlakoznak a kalondai zászlóadomány felhíváshoz és bekapcsolódtak az Ünnepeink pályázatba, fotókat gyűjtésébe. A felhívásokat előző számunkban közöltük, a csatlakozásról a beszámolókat következő számunkban olvashatják.

Áldásos megemlékezésekben lehetett részünk. Istennek legyen hála.

Irodalom

Sebők Zsigmond: Gyülekezz!

Petinek, a libapásztornak sok baja volt a libáival, mert húsz-harminc libára vigyázni nem tréfa-dolog. Azt ugyan szigorú rendeletben meghagyta a libáknak, hogy el ne kószáljanak; de hát kérem, azt hiszik, lehet parancsolni ennek a gágogó népségnek? Bizony nem lehet. Amint észrevették, hogy a kis libapásztor valami lepke után fut, vagy sípot farag magának fűzfából, vagy a csiga-bigát biztatja, hogy jöjjön ki a házából, a piros csőrűek mindjárt összesúgtak:

- Te, a pásztorunk nem néz ide... mondanék valamit!
- Beszélj, jaj, beszélj hamar!
- Azon az árkon túl van a jegyzőné salátás földje ... szökjünk oda!
- Szökjünk! Gigágá!

Mire Peti elfogta a lepkét, mire megszólalt a fűzfasíp, mire a csigabiga kidugta a szarvát a házából, ahány a liba, annyifelé csavargott. Ki erre, ki arra, többnyire a tilalmasba. No hiszen, volt dolog, szaladgálás, amíg össze lehetett terelni őket.

Peti nagyon bosszankodott emiatt, ami nem is csoda, mert az ember nem szívesen szalajt el egy szép lepkét, meg aztán néha békát is kell vetni a tón. De mikor a libáktól nem érünk rá semmire!

Mikor pedig felelősségre vonta őket, valamennyi elkezdett lármázni és mind azt gágogta:

- Nem én vagyok az oka, a bolyhos az oka, a tarka az oka, aztán nem hallottuk, hogy hívni tetszett bennünket!

Egyszer arra ment a kis gróf, aki a szomszéd kastélyban lakott, és megszólította Petit:

- Szedtél-e sok virágot, Peti?

- Nem érek én rá arra, - felelt a libapásztor.

- Miért?

- Mert ha nem vigyázok, a libák mindjárt szétfutnak, aztán nem tudom összeterelni.

- Ha csak ez a baj, Peti, - mondotta a kis gróf – segíték én ezen. Van nekem egy trombitám, azt neked adom, és ha a libák megint szétszaladnak, trombitáld össze őket. Így szokták a huszároknál is.

A kis gróf elküldte a trombitát. Mikor a libák megint elkószáltak, Peti belefűjt a trombitába:

- Trara, gyülekezz!

A libák meghallották a trombitaszót. Erre aztán a bolyhos is, a tarka is, és valamennyi liba talpra állt és lóhalálában a trombitaszó felé futott. Peti előtt megálltak és szalutáltak. Úgy, amint illik. Ha beszélni tudtak volna, bizonyosan ezt is mondják:

- Jelentjük alásan, vitéz kapitány uram, megérkeztünk!

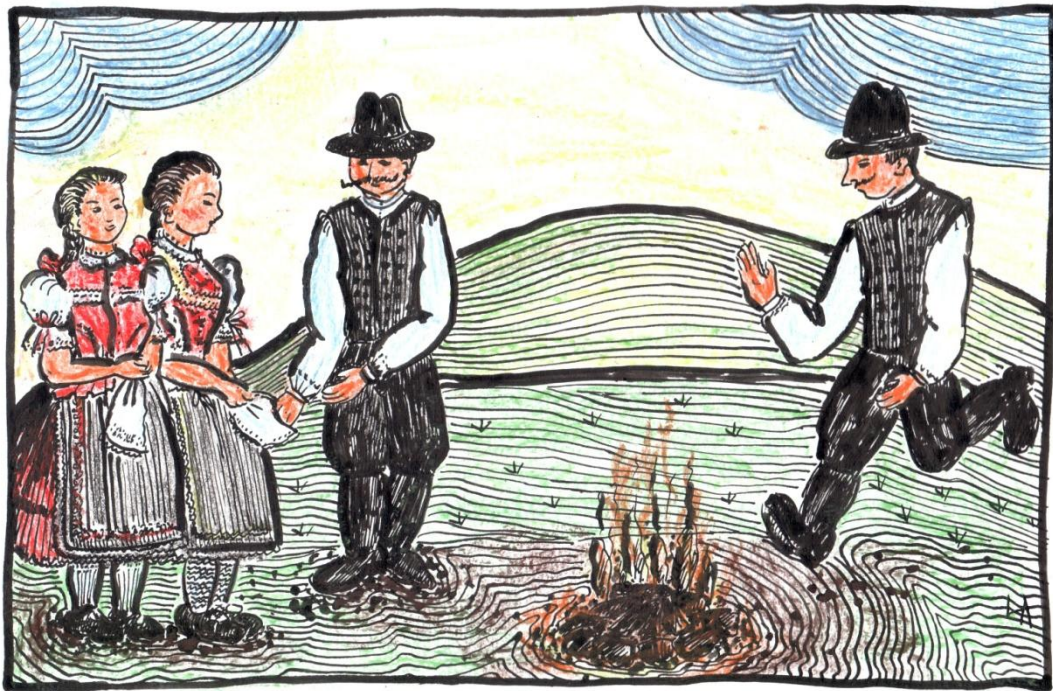
Hogy a szót szóba ne öltsem, ettől fogva jól ment a kis libapásztor dolga. A libák nem szöktek többé a tilalmasba, vagy ha el is szöktek, a kis pásztor visszatrombitálta őket. Napestig vígan szólt a síp a domboldalban, este aztán megfűjta a takarodót, s trara, trara, otthon várta a jó vacsora.

Így volt így kellett lennie, mert hiszen még a festő bácsi is megrajzolta. Nézzétek csak meg a képünket. (Zsiga bácsi)

Kedves Gyerekek! Megjelent Lőrincz Sarolta Aranka néni Haza a senki földjén című könyve nyomtatásban is. Szeretettel ajánljuk figyelmetekbe. Megrendelhető a lorinczas@gmail.com e-mail címen. Igaz, régi palóc történeteket mesél az új nemzedék számára. Ebből fogadjátok most szeretettel a tűzúgrással és a szénahordással foglalkozó fejezeteket.

Lőrincz Sarolta Aranka: Palóc népi hagyományok - Iván napi tűzúgrás szokása

Óspalóc eleinknek volt egy elképzelése a tűz keletkezésével kapcsolatban, miszerint az égből hozza a tüzet, a tűzlehozó madár. Ezért a tűzlehozó madáristenség jelképe az avaroknál, a palócoknál és a kőrösöknél a holló volt, vagy az ősidőkben a piros tollazatú paradicsom tűzmadár. Ezt a jelképet számos népmesénk őrzi. A fekete holló azért volt tűzlehozó madár a palócoknál, mert úgy gondolták, hogy amíg a madár az égből a földre ér, a tűztől feketévé pörkölődik a tollazata.

Palóc eleink nagy tűzünnepe, amelyet az Ipoly mentén, de más palócok által lakott vidékeken is ősidőktől fogva, Krisztus előtt 5000 évtől, egészen a 2. világháború előtti időkig megtartottak, a Szentiványi tűzünnepe volt. A nyári napéjegyenlőség ünnepe volt és tájegységekként másképpen nevezték. Az Ipoly menti palócoknál Iván napi tűzúgrás, „Ivánka ugrosás”, a Zobor menti palócoknál Virágos János stb.

„ Ez a tűzünnepe hagyomány, Szent királyaink által leginkább tiltott népszokás volt, mégis a legtovább fennmaradt az ősvallás maradványaként. A nyári napfordulón, június 24-én, magának a Napistennek szentelt ünnep volt, amelyet a palócoknál, a Szent Iváni éj tűzúgrás szokásában, a Napisten nyári ünnepének áldozati szertartásaként tartottak meg. Egyes palócok által lakott falvakban /Parád, Bodony / Szent Iván napját megelőző este, amikor már a nap leáldozott, kiment a falu apraja, nagya, leányok, legények, a falu mellett lévő legmagasabb dombra, hegyre, hogy ott tüzet gyűjtsanak.

Amikor magasra csaptak a lángok azt átugrálva kiáltották: Törés ne legyen a lábamban! Törés ne legyen a lábamban!

A lányok csomóba kötöztek gyógyfüveket, egy kicsit a tűzlángok fölé tartották, majd a magasba dobálták, miközben ezt kiáltották: Ilyen legyen a kenderünk!

Majd a gyógynövény fűcsomókat, tisztas füveket összeszedték, hazavitték és abból később betegségben sínylődő gyermekek számára készítettek gyógyfürdőket, teákat.

Nyitra megyében, Kolony vidékén népi mulatságok ünnepe volt Virágos Szent János napja. A tűz lángját énekszó mellett átugrálták, miközben ezt énekeltek:

Virágos Szent János éjszakád világos, míg előtted leszek, tiszteletet teszek, Csak addig világos, légy aztán homályos. Hajtsuk, hajtsuk a cseresznye ágát, mert most éli szép világát. Hadd szakasszak szépéből szeretőmnek színéből.

Ennek a tűzünnepek az őspalócoknál párválasztó jelképe is volt, ahol kinyilvánult a fiatal legények, leányok párválasztó akarata, szerelme.

A lányok, ilyenkor a titkos jelentésű Magyar Ilonához fordultak, hogy férjhez menetelükben legyen segítségükre. A fiatalok átugrálták a tüzet és ebből is következettek a férjhezmenetelre, a nősülésre.

Ott maradt fenn leggazdagabban, ahol tűztisztelő avar és palóc őstörzseink és azoknak utódai éltek.

/Forrás: Magyar Adorján - Ősvallás /

Mint már említettem az Ipoly menti palóc falvakban még az 1900-as évek elején is szokásban volt, az Iván napi tűzugrás. Keresztelő Szent János napjának előestéjén a legények, összeszedték a száraz májfákat, egy halomba hordták, majd meggyújtották. A lányok csoportban állva énekeltek:

*Nyitra alatt egy mező, járjon rajta,
Varga Jóska piros pej lova,
Hol láthatná szeretőit Molnár Ilus!*

*Szentiványi búza, kihajlott az útra,
Hej rózsám az egyik rózsza Molnár Ilus vóna,
Szent Iványi búza, kihajlott az útra,
Hej rózsám a másik rózsza Varga Jóska vóna.
Hej, rózsám, hej, rózsám, a rózsám udvarában,
Kinyíltott egy rózsabimbó, kinyíltott magában.*

*Ezt az erdőt, ezt a mezőt valaki zúgatja,
Talán bizony Varga Jóska a lovát ugratja.
Molnár Ilus selyem ágját magasra vetette,
Varga Jóska a kalapját rajta felejtette.
Hozd ki Ilus a kalapom, tedd föl a fejemre,
Hogy ne süssön a sugárzó nap a kacsintós szemembe.
Ki is hozta, föl is tette kalapját a fejire,
Nem is sütött a sugárzó nap a kacsintós szemibe.*

A tűzugrás szokásánál leginkább párosító népdalokat énekeltek, közben egymás után ugrálták át a tüzet. A dalban megnevezett leány egy hímett keszkenővel ajándékozta meg a megnevezett legényt. Amikor a tűzbe gyógynövényeket szórtak, gonoszúzó szokásként ilyen és hasonló népdalokat énekeltek:

*Láda, láda láda, fáj a Dobos Örzsi lába,
Írjunk haza az anyjának kúgyön füvet a lányának.
Kúдне, kúдне, ha lehetne, gyógyítaná, ha lehetne,
Itt van Rados János helyben, gyógyítsa meg a szerelme!*

A legények pünkösdi királyt is választottak maguk közül. Ehhez három próbát kellett kiállni. A tűz legügyesebb átugrását, szőrén megült lóval célba vágta, akadályugrást. Ezek után dudaszóra táncolt, vigadozott az ifjúság, de az idősebbek sem maradtak ki a táncból.

Szénagyűjtés- petrence hordás a réten

Június végére, az Ipoly menti réteken kasza alá nőtt a fű. Mivel az itt élő palócok sok állatot tartottak, kellett a széna a téli takarmányozásra. Azok a gazdák, akiknek nagy kiterjedésű rétjeik voltak és nagy állatállományt tartottak, igyekeztek a legjobb kaszásokat megfogadni rétjeik lekaszására.

/ Az Ipolybalogi fiatal férfiak híres kaszások voltak./

A kaszálást már kora hajnalban kezdték, amikor éppen csak pitymallott. A harmatos fűvön csúszott a kasza a legjobban. A suhogó kasza pengéje előtt a réti fűvek meghajoltak és szép rendben lefeküdtek. A kaszások egymás után álltak bizonyos távolságra, és ritmusos karlendítéssel vágta a kasza alá érett fűvet. Amikor megszólalt a déli harangszó, jöttek az asszonyok, a leányok a fűrendek megforgatására, de egyben hozták az ebédet is a kaszásoknak.

A kaszások megálltak a kaszálásban, kiemelték a fűrendből egy- egy csomót és végigtörölték vele a kasza pengéjét, de kaszafenekővel időként meg is fenték, hogy a kasza éles legyen. Az asszonyok, leányok hátikosarakban hozták az ebédet, s amíg a férfiak leültek ebédelni, ez alatt a lányok, asszonyok a háromágú favillájukkal sorra megforgatták a fűrendeket, hogy szép, egyenletesen száradjanak. Közben szép palóc népdalokat daloltak, hogy még a madarak is elcsendesedtek az Ipoly partján álló fűzfákon és topolyfákon.

*Lementem én a nagy rétre kaszálni,
De nem tudtam én a fűvet levágni,
Mert nem láttam a sok nyíló virágtól,
Kis angyalom hogy váljunk el egymástól.*

*Réten, réten, sej, a balogi réten,
Lovat legeltettem kötőféken,
Elszakadt a kötőfékem szára, galambom,
Szombaton este vótam nálad utoljára.*

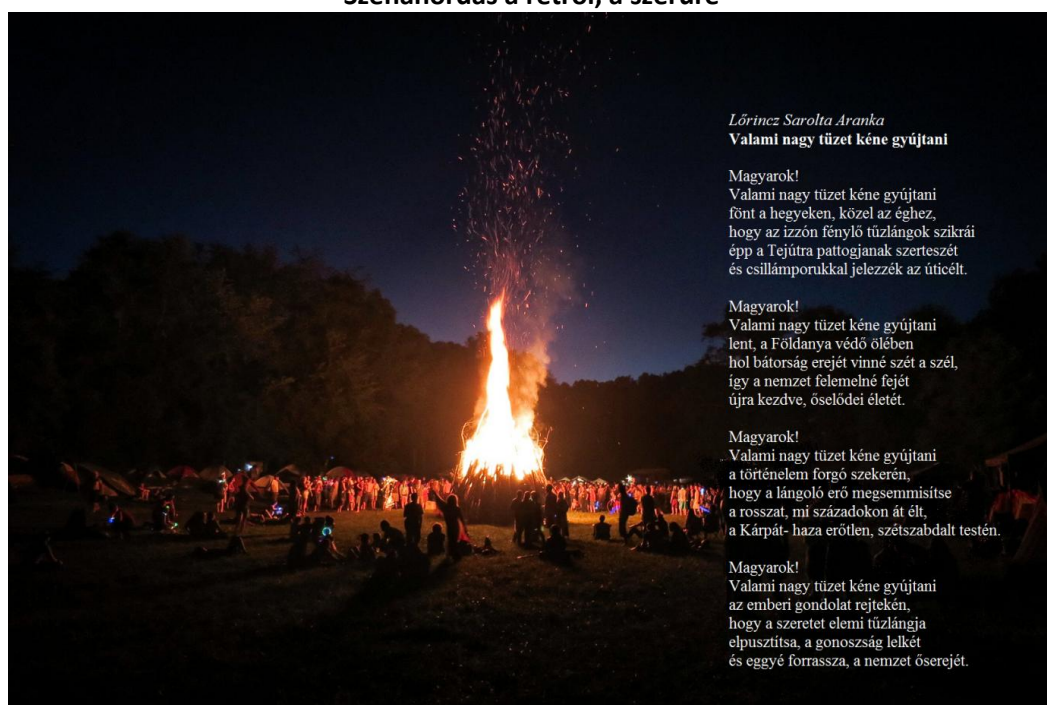
*Réten, réten, sej, a balogi réten,
Elvesztettem a zsebre való késem,
Késem után a karikagyűrűmet, galambom,
Azt sajnálom, nem a régi szeretőmet.*

Amikor a férfiak elfogyasztották az ebédet, akkor a fiatalasszonyok és lányok végeztek a fűrendek forgatásával a férfiak pedig tovább folytatták a kaszálást, ha még volt lábön álló fű. Délután újra jöttek a fiatal asszonyok, lányok és újra megforgatták a fűrendeket.

Másnap, amikor megszáradt a fű, petrencével szénaboglyákba rakták. A petrence két hosszú vastag rúd volt, erre rakták rá kupacban a megszáradt füvet, ezzel hordták egy helyre és boglyákba rakták. Végül jöttek a gazdák a szekerekkel, ezeket szakszerűen megrakták a száraz szénával és vitték a szérúkra, ahol szénakazlakba rakták télre, takarmánynak, az állatoknak.

Szénahordás a rétről, a szérúre

Lőrincz Sarolta Aranka
Valami nagy tüzet kéne gyújtani

Magyarok!
Valami nagy tüzet kéne gyújtani
fönt a hegyeken, közel az éghez,
hogy az izzón fénylő tűzlángok szikrai
épp a Tejútra pattogjanak szerteszt
és csillámporukkal jelezzék az úticélt.

Magyarok!
Valami nagy tüzet kéne gyújtani
lent, a Földanya védő ölében
hol bátorság erejét vinné szét a szél,
így a nemzet felemelné fejét
újra kezdve, őselődei életét.

Magyarok!
Valami nagy tüzet kéne gyújtani
a történelem forgó szekerén,
hogy a lángoló erő megsemmisítse
a rosszat, mi századokon át élt,
a Kárpát- haza erőllen, szétszabdalt testén.

Magyarok!
Valami nagy tüzet kéne gyújtani
az emberi gondolat rejtekén,
hogy a szeretet elemi tűzlángja
elpusztítsa, a gonoszság lelkét
és egyé forrassa, a nemzet őseréjét.

Lőrincz Sarolta Aranka: Hazám Trianon asztalán

A Kárpátok bércsein,
ősi fenyők felett zúg a szél,
székely hadakról mesél.
Csukás hegytetőn,
emberarckő,
itt ősi szkíták nyomán
él a jövő.
Rég volt száz éve már,
mikor Trianon asztalán
kiterítve feküdt szegény hazám.

Nagy Duna, kis Duna ág,
Csallóköz, víz, lápok világa,
holdfény, tündérek tánca,
titkos földvárak,
őstemetők,
itt avarok lábnyomát,
őrzi a föld.
Rég volt száz éve már,
mikor Trianon asztalán
kiterítve feküdt szegény hazám.

Északon dombok, folyók,
Vág, Garam, Ipoly, Bodrog, Sajó,
naptisztelő palócok
őshonos népe
küszködve él,
földjüket kettévágta
a gaz pribék.
Rég volt, száz éve már,
mikor Trianon asztalán
kiterítve feküdt szegény hazám.

Őrvidék tája s népe
szép hazánktól le lettél metszve,
anyád nyelve már messze,
gyökered száradt,

szavad már más,
s a szívedben nem nyílik
magyar virág.
Rég volt, száz éve már,
mikor Trianon asztalán,
kiterítve feküdt szegény hazám.

Vajdaság szép vidéke,
ős történelmi múltról mesél.
Török hadak Belgrádnál,
Zrínyi s Hunyadi,
véres csaták,
hős diadalt aratva
védték a hazát.
Rég volt, száz éve már,
mikor Trianon asztalán
kiterítve feküdt szegény hazám.

Kárpátalja, Rákóczi
s az ódon várak régi népe
hazát, nemzetet védte,
míg a vad horda
le nem törte
hős magyarok virágát,
s földbe temette.
Rég volt, száz éve már,
mikor Trianon asztalán,
kiterítve feküdt szegény hazám.

Megkínzott, csonka hazám
él e még magyar becsületed?
Vagy árulóid bőszen,
újra tapossák
szentségedet?
Ami rossz vissza nem jó,
csak a remény,
hogy nyíljon nemzetvirág
végre a béke asztalán,
s akkor újra élni fogsz szép hazám!

Homoly Krisztina (11 éves, Uzapanyit) megemlékezésre hangolódó rajza 2020. június 4-én

Pósa bácsi tarsolyából

110 éve hunyt el Mikszáth Kálmán

Az Én Ujságom 1910. május 22-i száma Mikszáthtal a címlapon indul, hiszen 40. írói jubileumát ünnepelték. Életéről itt Lőrinczy György ír. Verssel köszönti Pósa Lajos Mikszáth álma címmel. Láthatjuk fotón családja körében. A szerkesztő bácsi postájában pedig ezt olvassuk:

„Kedves olvasóimnak. Piros pünkösdi hétfőjén nagy ünnepe volt az irodalomnak. Mikszáth Kálmánt ünnepelte a magyar nemzet a budapesti vigadó termeiben s oda ültette a ma élő magyar írók fejedelmi trónjára. Ez a fejedelmi trón nem arannyal, nem gyémánttal volt kirakva, hanem mosolygó virággal, a szív legdrágább kincsével: szeretettel. Hódolt előtte egész Magyarország. Hálás érzésekkel, koszorúkkal, nemzeti ajándékokkal halmozták el a kiváló költőt, aki negyven esztendőn keresztül szórta lelkének drága kincseit gyönyörűségünkre, okulásunkra. Az ünnepelt író meghatottan mondott köszönetet, s azzal végezte remek beszédét, hogy láttak végre egy boldog embert. A közönség tomboló lelkesedéssel és percekgig tartó tapssal fogadta minden szavát; a nők a karzatról virágokat dobtak a feléje, majd lerohantak az emelvényre, körülvették, s boldog volt, aki kezet foghatott vele vagy névalírást kaphatott tőle. Tündérmesébe illő ünnep volt ez. A boldog ember most megkoszorúzva ül az élő magyar írók fejedelmi trónján. Imádkozzatok érte, kedves gyermekeim, hogy még sokáig ragyogjon ott erőben, egészségben. (ENU XXI. évf. 22.sz.)

Az 1910. június 5-i számban pedig már búcsúznak tőle, gyászkeretben jelenik meg Pósa Lajos: Mikszáth Kálmán című verse.

Havas István: Mikszáth Kálmán

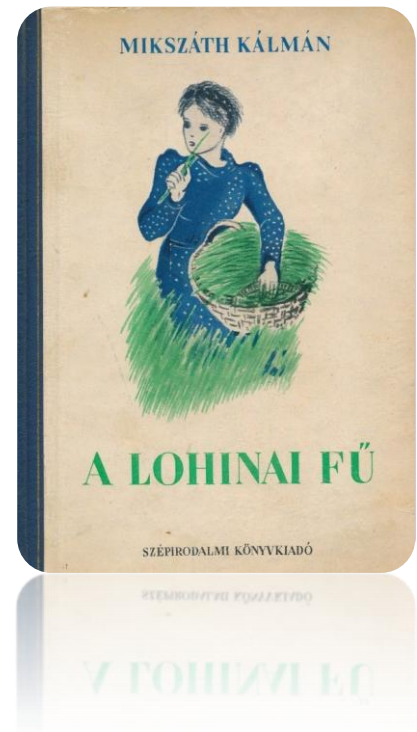
Még el sem hervadt a sok pünkösdi rózsza, a sok ünneplős virág, amit lába elé szórtunk negyvenéves írói ünnepeltetésén, ismét virágot hintünk, de most – a koporsójára. Még tegnap mosolygott, ma már kihullott örökre kezéből a toll.

Nagy embert, nagy magyar írot gyászolunk Mikszáth Kálmánban. És fájdalomunk enyhíthetetlen volna, ha nem hagyja itt gyönyörű könyveit, szépséges írásait, amelyekben halhatatlan életét tovább folytatja. Nem halt meg tehát, csupán nem alkot többé. Lelkének gazdag kincsesháza örökre bezárult.

Szalmafödeles kis házban született ő is, egy nógrádmegyei kis községben. Most már róla nevezik Mikszáthfalvának. (Ma Szklabonya – szerk. megjegyzés) Mint szegény fiú indult el onnan, s mint gazdag embert talált a halál, aki „milliókra költötte élte dús kincseit.” De ne gondoljon itt senki aranyra vagy ezüstre, ő más kincseket gyűjtött és osztogatott.

Micsoda lekicsinyítése volna az a napnak, ha azt mondanánk róla, hogy aranyat és ezüstöt ad nekünk. A nap fényt és meleget áraszt. Az író lelke is: nap.

A magyar lélek csodálatos gazdagsága, fénye, tüze, ragyogása sugárzik ki a Mikszáth Kálmán műveiből. A felföld bűbajos szépsége ölelkezik itt az alföld tündöklő derűjével. A palócföld illatos virágai elevenednek meg az ő írásaiban. Itt a piros pipacs mosolyog felénk, ott a szerény kakukkfű húzódik meg a lohinai fű mellett, amott a friss szarkaláb pengeti finom sarkantyúját. Majd a felföld

erdeinek zúgása üti meg fülüket, s betölti csodás édességgel a szívet. Jönnek a tót atyafiak, akiket ő vezet be először a magyar irodalomba. De ugyanolyan erővel jeleníti meg a Tisza képét is, azokkal a bólogató fűzfákkal, amelyek a partján állnak álmodozva, s amelyeket az ő műveiből sohasem felejtünk el.

Milyen szépek, mintha a szellőben ezüstös színű levelük egymáshoz ütődve: muzsikálna!

Ha majd nagyobbak lesztek s olvasni fogjátok valamennyi írását, akkor látjátok majd igazán, milyen fényes tündérvilág az, ahová ő elvezet bennünket. Az ő alakjait, embereit nem felejtitek el soha. Itt találta őket közöttünk, de az ő világába áttéve: át is teremtette valamennyit. Játszi mosolygással, könnyedén siklanak el az élet eseményei fölött, mégis komolyak és bölcssek. Igazságot hirdetnek, mégis mintha csak valami víg mesét mondanának.

A magyar nemzet lelke könnyező szemmel borul frissen hantolt sírjára, Gazdagabbak lettünk ismét egy sírhalommal, szegényebbek egy alkotó művésszel. Itt, az eleven élet harcában nagy üresség tátong utána, ott a Jókai és Arany sírhalma mellé került egy újabb, hozzájuk méltó.

Azon a nagy nemzeti ünnepen, mely csak két héttel ezelőtt folyt le, s amelyen az egész nemzet nevében ünnepelték, azt mondta, hogy nem jár neki semmi külön érdem, hiszen azért, mert az ember az édesanyját szereti, még sohasem dicsértek meg senkit. „Én csak hazámat szeretem.”

Miért is hal meg az, aki így szereti hazáját!

Forrás: Az Én Ujságom, 1910. június 5., XXI. évfolyam, 24. szám

Megemlékezés Rimaszombatban

Mikszáth Kálmán az egykori rimaszombati diák volt. Az Egyesült Protestáns Gimnázium régi épületében (ma Bartók Béla utca) koptatta az iskolapadot 1857 és 1863 között. Itt kötött barátságot Pósa Lajossal. Az évforduló alkalmából a rimaszombati székhelyű Pósa Lajos Társaság az általuk 2018-ban újraállított diákok neveit tartalmazó emléktáblát koszorúzták meg 2020. május 28-án. A társaság elnöke, Pósa Judit egy újságcikk részletet olvasott fel Mikor Jánoska az apját várta címmel. Ebben az írásban a gyermekiesen hófehér lelkű költő megálmodta a legnagyobb magyar író túlvilági boldogságát, meg is szerezve neki azt abban a kvadrátnyi terjedelmű földbirtokban, amelyet elcserélt néhány száz holdnyi földi birtokkal.

Forrás: Pósa Lajos Társaság facebook oldala

Pásztor Péter: Leesett a mi fejünk koronája – száztiz évvel ezelőtt hunyt el a nagy palóc mesemondó

Mikszáth Kálmán mellszobra a szklabonyai Mikszáth Kálmán Emlékház udvarán
(Fotó: Pásztor Péter/Felvidék.ma, archív)

Ezerkilencszáztiz május 28-án hunyt el Mikszáth Kálmán, a magyar prózairodalom jeles alakja. A szklabonyai születésű nagy palóc mesemondó számára igen fontos esztendő volt a száztiz évvel ezelőtti év. Azon év tavaszán ünnepelték írói pályafutásának negyvenedik évfordulóját. Alig tizenkét nappal a központi ünneplés után távozott az élők sorából.

A következő sorokban az író utolsó napjairól, haláláról, valamint a temetés előkészületeiről szólnak Mikszáth Kálmánné Mauks Ilona visszaemlékezése alapján.

Mikszáth Kálmán egészségügyi állapotára való tekintettel az ünnepség után Máramarosszigetre utazott. Innen idejekorán tért vissza feleségéhez.

„Ki írhatná le megdöbbenésemet, midőn május 24-én, kedden este csengetésre ajtót nyitottam és Kálmán áll előttem halvány fakó arccal” – írja emlékirataiban Mauks Ilona. Az emlékiratokat a Mikszáth Társaság Mikszáth Kálmánné visszaemlékezései címmel 2017-ben jelentette meg.

A fáradt és egyre gyengülő Mikszáthot az elkövetkező napokban számos orvos látogatta meg. Mauks Ilona az éjszakákat a férje ágyánál töltötte.

Istenem, hogy milyen hosszú volt az éjszaka, ezt leírni nem tudom. Négy óra felé, mikor világosodni kezdett, nem hallottam a lélegzetvételét – írja az utolsó éjszakára visszatekintve.

Az utolsó két napban báró Korányi Sándor doktor asszisztenseivel felügyelte Mikszáthot. Minden akkor ismert módszer bevetettek a nagy író megmentésére, aki sajnos nem reagált ezekre. Erről a hitves eképpen ír: láttam percről percre gyöngülését, pedig néha szépen felnézett reánk, szólt is egyet-kettőt.

A halál május 28-án délidőben állt be.

Elvégeztetett, a mérték megtelt... a fáradt utas feljutott a fehér úton a csúcs tetejére

– e szavakkal tudatták a feleséggel a tragikus hírt.

A hír hallatára barátok, ismerősök, újságírók lepték el a házat. „Azt hiszem, hogy egy nemébe az önkívületnek estem, minden más iránt érzéketlen lettem: csak a gondolat élt bennem, megtenni mindent, amiről csak gondolhattam, hogy ő óhajtotta, szerette volna” – fogalmazott az özvegy a visszaemlékezésben.

Leesett a mi fejünk koronája – írta levélben az özvegy idős édesanyja a hírre reagálva.

A család egyszerű, minden pompa nélküli temetést szeretett volna. A miniszteri tanácsos nem teljesen értett egyet.

Az egyszerűség jobban illik a nagy halott egyéniségéhez, de azért mégis bizonyos pompát nem mellőzhetünk – jegyezte meg.

Temetésére május 31-én kerül sor. Az akadémia előcsarnokában ravatalozták fel. Alig két héttel a jubileumi ünnepség után fekete zászlókkal díszített utcák tisztelegtek a nagy író előtt. A menet vonulásának nyomvonalán tanárok vezetésével fiatalok álltak sorfalat. A lámpaoszlopokat gyászfátyollal és mezei virágokkal borították be. Mindez követte azt az egyszerűséget, melyet a gyászoló család kért.

Azonban nem maradt el a pompa sem. Erről tanúskodnak Mikszáth Kálmánné következő sorai is: A ravatal már pálmákkal és délszaki növényekkel gazdagon volt díszítve, száz és száz gyertya világa között magasan feküdt az én jó uram koporsója, mellette a Ferenc József-nevelőintézet egyenruhás növendékei álltak díszőrséget.

Úgy mentél el a legnagyobb dicsőség közepette, mint Illés próféta... lángszekéren, elevenen égve

– fogalmazott a ravatalnál Scholtz Gusztáv püspök.

Felhasznált irodalom:

Mikszáth Kálmánné visszaemlékezései, Siker Kiadó, 2017.

Forrás: <https://felvidek.ma/2020/05/leesett-a-mi-fejunk-koronaja-szaztiz-evvel-ezelott-hunyt-el-a-nagy-palocmesemondo/>

Imádság

Pósa Zoltán: Én mindig az ő Lajos tanítójuk maradok

Gyerekek, Zoli bátyátok most, amikor már ő is Nagyapa korba lépett, igaz mesét mond anyai nagyapjáról Nagy Lajosról, az ősz bajszú, ősz székely-magyar svádájú, kissé telt arcú, tatárfacentsos, egyenes tartású, öltönyét mindig méltósággal hordó falusi református iskolamesterről, Vámospércs református elemi iskolájának igazgatójáról. Anyai őseim részben debreceniek, részben vámospércsiek, részben erdélyiek, partiumiak és székelyföldiek. Ahogy a friss és színes Muskátli előző számában megírtam, apai felmenőim nagy része pedig a Felvidékről, Pósa Lajos falujából, Nemesradnótról származik, s ott élnek ma is kedves rokonaim, idősebb és ifjabb Pósa Dénesék, a Muskátli főszerkesztője, Pósa Homoly Erzső, Pósa Sándor és a többiek, ahogy meg van írva ama szívemnek oly kedves cikkemben.

Mint ahogy szinte minden Kárpát-medencei magyar embernek, nekem is a határon túlra kényszerítette testvéreim jelentős részét ama trianoni 1920. június 4-én megszületett igazságtalan döntés, melynek 100 éves gyásznapijáról nemrégiben emlékeztünk. Ám ez a Föld mindig is a miénk volt, a miénk lesz és a miénk marad!

Csúzi Erős Nagy Lajos József Aradon született a Csíkszeredáról elszármazott Nagy Dániel református szervezőlelkész fiaként 1887-ben, (s 1964-ben hunyt el Debrecenben). Ám Dániel dédapámat már legidősebb fiának harmadik életévében kinevezte a magyar református zsinat esperesnek a hajdúság egyik legigézőbb hajdúvároskájába, az akkor falunak számító Vámospércsre, nagyapám boldog gyermekkorának idilli helyszínére. **Nagyapa, miután a híres Debreceni Református Kollégiumban elvégezte a tanítóképzőt és a teológiai akadémiát, hazatért a falujába, ahol megürlt a református elemi iskolaigazgató tanítói széke. Így lett belőle lévita, tanító lelkész, a kálvinista falu lélekhalásza, a gyerekek és a felnőttek bálványja, a legendás „Lajos tanító”,** aki tanítványainak felnőtt korában is tanácsadója, vigasztalója, nevelője volt. Reá szó szerint érvényes Kosztolányi Dezső 1925-ben írt Tanár az én apám című gyönyörű költeményének két záró sora: „Az én édesapám az emberek apja/s én az embereknek testvére vagyok” Mégis, **a keresztyén hitéért vállalta 1947-ben a korai nyugdíjaztatást.** Ez annyit jelentett, hogy abban az évben a hit és a magyarság ellenségei betiltották a keresztyén iskolák nagy részét. Nagyapámnak följánlották, hogy maradhat iskolaigazgató, ha belép a kommunista pártba és megtagadja a református hitét. Ő szomorú szívvel bár, de visszavonult, mert nem tagadhatta meg önmagát, így a családjával együtt beköltözött Debrecenbe.

Már gyerekfejjel megértettem Nagyapa bánatát, hiszen én ugyan imádom Debrecent, de szívfájdítóan idilli ez a kis település, Vámospércs. Bár 2001 óta város, most is inkább falu, amely több mint 700 éves múlttal rendelkezik, (jelenlegi kiváló fideszes polgármestere Ménes Andrea). 21,2 kilométernyi távolságban áll Hajdú Bihar megye székhelyétől, a nemzet fővárosától, Debrecentől, ahol 1849. április 14-én Kossuth Lajos kimondta az elnyomó osztrák dinasztia, a Habsburg ház trónfosztását. Családi hagyomány volt, hogy nagyapámmal 1955-től, hét esztendő koromtól 1963-ig évente legalább három-négy alkalommal fölszálltunk a kisvonatra, s meglátogattuk a falut. Legelső zarándoklatunk alkalmából Debrecenben fél órát sétáltunk a Nagytemplomtól a Nagyállomásig, onnan 23 percig tart az út a kis fapados vonattal: Debrecen-Nagyállomás, Debrecen-Szabadságtelep, Debrecen-Kondoros, Nagycsere, Haláp, Vámospércs. Romantikus, sűrű alföldi erdők, ligetek, nyájas falucsák. Haláp után következik a mi falunk, Nagyapa meséi miatt kicsit a sajátomnak éreztem. Leszállunk a vicinálisról Vámospércsi kiskertes állomásépületnél, s iszunk a kis lugasként elkerített bakterkert tiszta, artézi forráskútjából.

Nagyapa elmondja, hogy álmában legtöbbször a dús, rózsa és orgonabokrokkal körbepöttyözött vámospércsi kertben tesz-vesz, a gazdasági hátsódvarban eteti a disznókat és a két lovát, ahogy ez

egykor a valóságban is történt. Nagyanyám, Uzoni Kutassy Margit a gazdagsági udvarban művelte a konyhakertet. Ő távolibb, ősbibb tájra, gyermekkorának boldogháromszéki helyszínére, Uzonyba, s a dédszüleim festői lakhelyére, Máramarosszigetre képzeletben magát, ahol a szünidők nagy részét töltötte. A trianoni országmészárlás lelkiileg őt viselte meg legjobban a családból. Addig volt boldog az anyaországban, amíg Vámspércsen éltek, mert az bár alföldi falu, de vadregényes hangulatával hasonlított a háromszéki, és a máramarosi gyermekévek tájaira. Vámspércsi kiskúriájuk, a faluközpontot ékítő, jellegzetesen, barátságosan lankás, idilli dombtetőn most is áll még. A falu harmonikus látképével szemben ékeskedik két iker-épület, a fehérre meszelt, klasszicista tanítólak és a parókia. Két oldalépület, jobbról lakószobák, balról konyha és sufni. A falu igazi koronája a tiszta, sárga iskolaépülettel szemben álló kecses, karcsú, hegyen magas kis református templom, szülő tornyának csúcsán Péter megígására emlékeztető kakassal.

- Ez a szomorú huszadik század el akarta venni tőlünk először a Nagy Háború után az erdélyi őshazát, aztán 1947-ben a házunkat és a húsz holdas vámspércsi szőlőnk, vakációink boldog helyszínét – folytatta Nagyapa. S a falut, amelynek szűk fél évszázadon át voltam iskolamestere, siratom, de alapjában véve még sem tudták elvenni tőlünk sem az őshazát, sem a falumat.

- Nagyapa, ezt nem értem.

- Majd estére megérted.

Magammal hoztam az útra Benedek Elek Világszép nádszálkisasszony című szépen illusztrált mesekönyvét, e kötetkével a kezemben végigmentünk a kertes házak főutcáján, elkanyarodva a régi temetődombhoz, hogy meglátogassuk az ősök evilági lakhelyét. **Hangosan elmondjuk az Úri Imádságot, a Miatyánkot** dédnagyapám, Nagy Dániel esperes családi sírboltjánál, itt nyugszik dédnagyanyám, nagynéném, Nagy Matild, férje, idősebb Szabó Lajos, nagyapám kántortanító beosztottja és sógora. S megcsodáljuk Telegdy Károly huszárkapitány lovas szoborral díszített sírját. Ő unokanagybátyám, s a világosi fegyverletételig az 1848/49-es szabadságharc katonája volt.

Ám most következnek az élők. Nagyapámmal végigjárjuk az egész falut, s betérünk majd minden portára. Szíves szóval, étekkel és innivalóval várnak bennünket. Először vidám köszöntéssel lépjük át egy fogas, féloldalas beépítésű paraszt-klasszicista ház portájának kapuját. Ott lakik nagyapám kollégája, egyik legjobb barátja, Bálint Imre tanító és népes családja. Itt ebédeltünk, tyúkhúsleves, paprikás csirkét friss „ugorkával”, rácsos tésztával, s megcsodáltam Imre bácsi

kilencvenkét éves anyósát a nanát.

- Ti is példázatok az Írás igazságát: **A szeretet soha el nem fogy – mondja ki búcsúzóul az újszövetségi szentenciát nagyapám.**

Tovább sietünk Figéékhez, ahol a gyerek válaszút előtt áll. Ő itthon akar maradni, a földön munkálkodni, de a szülők szeretnék előbb beadni a városiba, ők is érettségizett parasztemberek. Nagyapám följajnlja, hogy beszél a gyerek érdekében a Református Főgimnázium igazgatójával. A kollégiumi hellyel sem lesz hiba, hiszen a leánykollégiumi részleg igazgatója nagyapám legfiatalabb húga, Dr. Papp Lajosné Nagy Erzsébet. A nyolcadikos nagyfiún, Pistán még én, a piciny suttyó is észrevettem, hogy ha nem akarná örizni a nagydiák tekintélyt, bizony elpityeredne, amikor arra gondol, hogy szeptembertől átmenetileg el kell szakadnia a kedves szülői háztól.

Nagyapa megvigasztalja: a tudás az egyetlen dolog, amit senki el nem vehet tőlünk.

- Még azok sem - teszi hozzá Fige bácsi - akik elvették tőlünk a földet és a téesszébe kényszerítették a rendes parasztembert.

Elköszönünk, a szülők megköszönik Nagyapa szíves szavait. S folytatjuk utunkat, én délutánra már fáradok, ám Nagyapa korát hazudtolón friss, fürge lábában is, de még inkább az elméjében. Egy özvegyasszony sorsa különösen megfogott. Posta Róza néni végre sok búság után megnyugodhatott. Megözvegyült, sokáig egyedül gyászolt, ám a rokonai nagyapám rábeszélésére magukhoz vették, gondoskodnak a nyolcvanöt éves néniről.

Nagyapám az ötödik parancsolatot idézi: Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú élted legyen e földön. Ezek az emberek megfogadták az ószövetségi intést, kiterjesztve azt az öreg vérrokonra is.

Végig megyünk az igazi szegénysoron is. Subáéknál esteledik reánk. A porban játszik a hatodik gyerekecske, a kis Anti, anyjuk várja a hetediket. – Isten áldja meg magukat, hogy nem hagyják kihalni a fogyatkozó falusi népet – köszönti a népes családot Nagyapa, aki az anyakorba ért leány tanítványait már magázta, csak a fiúkat tegezte férfisorban is.

S előtte megnyíltak az emberek a magyar történelem egyik legsötétebb, kommunista korában is, amikor az embert akár a szocializmust a szovjet elnyomókat és hazai kiszolgálóikat, a kommunistákat szidalmazó egyetlen szóért is felakaszthatták. Sorjáznak a panaszok. Demokráciát ígértek, jött helyette a vörös elnyomás. Földosztásról volt szó először, aztán elvették mindenüket, maradt a közös. A téesz miatt minden fiatal az iparba akar elmenekülni. Nem tudom, kinek jó ez? Munkás-paraszt hatalom lenne, de sokkal rosszabbul élünk most, mint a Horthy korban – **A hitet tartsák meg, az a legnehezebb időkben is vigaszt ad – mondja Nagyapa.** - Elvették tőlünk mindent a kommunisták, azt nem hagyjuk – felel Subáné. Nagyapám így felel: - Van egy nagy magyar költő, Reményik Sándor. Ő írta, hogy ne hagyjuk veszni sem a templomot, sem az iskolát. Amíg az magyar marad, a magyarság is élve marad.

A kis suba Anti megigézve bámulja a könyvem, odaadom neki. Ujjongva nézegeti a szép képeket. Én szólót eszem, Nagyapa megkóstolja a borukat. – Jó, karcos, homoki, ebből a kis futóból – mutat az asszonyka a szőlővel futtatott falra. – Ne töltsenek annyit, lelkem, már sok helyen jártunk. S lassan elmegy az utolsó esti vonat, azt el kell érnünk. - Aludjanak itt, tanító úr. – Én maradnék, de ennek a gyerekecskének az idesanyja meghalna az aggodástól, ha este nyócgig nem érnék haza. (Akkor még nem volt se számítógép, se mobil, vezetékes telefonnal a faluban senki sem rendelkezett, ahogy édesanyámék sem Debrecenben).

Búcsúzunk. Nagyapa rám néz és értem a tekintetét. – Antika, add vissza a képeskönyvet Zolikának – szól Suba néni. - Tessék hagyni, neki adom – bököm ki hősiesen, s persze szomorkodom belülről, de nem mutatom. Suba néni elsírja magát.

Belőled is olyan igazi ember, nagyember lesz, mint a nagyapádból!

Nagyapa is elérékenyül, s én is feledem szomorúságomat. Nézem a képeskönyvet önfeledten lapozgató Antikát. Már vele örülök én is. S már gangosan-rangosan lépkedünk az állomás felé vezető úton.

Büszke vagyok rád is, a falumra is. – így Nagyapa. - Tudom, hogy szeretted azt a szép mesekönyvet, de láttad, hogy ez a gyerek mennyire örül neki. Jobb adni, mint kapni – mondja az írás. S most magyarázom meg neked azt, amit reggel nem értettél.

A nagy hatalmak el akarták venni tőlünk Magyarország kétharmadát. Nem sikerült. Felvidék, Erdély, Bácska, Kárpátalja, Délvidék, Alpokalja mindig a miénk lesz, amíg magyar él e földeken. És most a saját szemeddel láthatod, hogy tőlem sem tudták elvenni sem nagyobb, sem kisebb hatalmak a falumat. Az én népemet. Én mindig az ő Lajos tanítójuk maradok.

- Így igaz, drága Nagyapa.

Hát, ilyen ember volt az én Nagyapám, kedves felvidéki gyerekek.

Az írás itt, a Muskátliban jelent meg először.

Természet

Pósa Lajos: Arany ABC

Rózsabokor piroslik a halmon,
Fülemile dalát ide hallom.
Visszazengi erdő, mező, róna,
Azt dalolja: elhervad a rózsa.
Rengő-ringó piros rózsabimbó,
De szépen szól a fűzfatilinkó!
Visszazengi erdő, mező, róna,
Itt a tavasz, újra nyit a rózsa.

Sarkantyú peng a csizmámon,
Sárga pitykés a dolmányom.
Piros csákó a fejembe,
Anyám vette Debrecenbe.
Csörgő kard az oldalamon,
Apám vette Nagyváradon.
Mogyorófa a paripám,
Ott vágtuk a domb oldalán.
Gyí, te, fakó, a csatába!
Jaj, aki a magyart bántja!

Szőlőhegyen szüretelnek,
Szedőlányok énekelnek.
Tele csöbör, te puttony,
Laci Borcsa kap a muston.
Szól a duda, a cimbalom,
Hegyeb-völgyön lakodalom.
Laci, Borcsa váltig mondja:
Bárcsak mindig szüret volna!

Tisza vizén megy a hajó,
Ha elvinne: a' volna jó.
Hajós bácsi, szépen kérem,
Hozza haza kis testvérem!
- Haza hozom, lelkem Kató,
Aranyból lesz majd a hajó.
Aranyhalat fogok elé,
Úgy repülünk haza felé.

*Forrás: Az Én Ujságom, 1890. március 16., I. évfolyam, 12. szám
Szerkesztette: Pósa Homoly Erzsó*